

BANCA ÈTICA

...

Realment poden anar de la mà banca i ètica?

ALUMNE: Sergi Pons
TUTOR: Vicenç del Hoyo

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
1. INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA	
1.1. Què és?	4
1.2. Història	4
2. L'ÈTICA	
2.1. Definició	9
2.2. Tipus	9
2.3. Actualitat	11
3. L'ÈTICA EN EL MÓN EMPRESARIAL	
3.1. Definició	12
3.2. Origen	12
3.3. Exemples d'actituds ètiques	13
3.4. Beneficis	14
3.5. Les ONGs	15
3.6. Ciutadania Corporativa	15
3.6.1. Definició	15
3.6.2. Beneficis	16
3.6.3. Posada en pràctica	16
3.6.4. Casos reals de incorporació	17
3.6.5. El cas Volkswagen	18
3.6.6. Global Compact	20
4. LA BANCA	
4.1. Definició	22
4.2. Història	23
5. LA BANCA ÈTICA	
5.1. Definició	26
5.2. Origen	26
5.3. Diferències amb la banca tradicional	27
5.4. La banca armada	27
5.5. Finançament de projectes	29
5.6. Microcrèdits i microcrèdits a Espanya	29
5.7. Banca ètica a Espanya	31
5.8. Cooperatives	32
5.9. Associacions	33
5.10. La crisi	35

5.11. Banca Cívica i caixes d'estalvi	36
5.12. Com participar en la banca ètica?	38
CONCLUSIÓ	40
AGRAÏMENTS	42
ANNEX	43
BIBLIOGRAFIA	50

INTRODUCCIÓ

Banca i ètica. Dues paraules totalment contraries, veritat? De quina manera podem lligar aquests dos termes? Pot existir una banca en la qual trobem uns valors, una moral... en la que s'actui amb coherència, amb respecte pel medi ambient, amb transparència, etc.?

La veritat és que sí, i aquesta banca és anomenada 'banca ètica', i es defineix com una banca en la qual no prima tan sols l'objectiu d'aconseguir un enorme benefici econòmic, sinó també el d'ajudar als col·lectius desfavorits, promocionar la cultura o invertir en energies renovables, per exemple.

Per tant, aquesta banca seria la banca demanada per molts ciutadans en els últims anys, i més concretament des de l'any 2007 arran de l'esclat de la crisi, amb la que es van destapar els nombrosos escàndols de corrupció, d'enganys a la població o de les conegudes preferents, amb les que prop de 800.000 persones arreu d'Espanya van ser enganyades pels bancs, creient que estaven contractant un producte que oferia beneficis segurs quan en realitat estaven contractant un producte insegur i amb un molt alt risc financer.

Consegüentment, una gran part de la població va començar a demanar una banca diferent, on s'actués amb coherència i amb un seguit de valors, i és en aquest punt on la banca ètica va començar a guanyar popularitat de manera important, pel fet que representava aquesta desitjada banca.

Però més enllà dels valors, què implica que una banca sigui ètica? Realment val la pena contractar els seus serveis? Aporta alguna cosa a la persona que busca dipositar els seus diners en alguna entitat financera?

L'objectiu d'aquest treball és el de respondre aquestes preguntes i algunes d'altres, i concloure si realment és una alternativa factible a la banca tradicional o si pel contrari, és només una 'cara bonica'.

El fet pel qual he escollit centrar-me en la banca ètica ha sigut la voluntat de saber si existeix una alternativa a la banca que tantes protestes i crítiques havia rebut en els últims anys a causa de nefastes gestions, polititzacions, conflictes d'interessos, corrupció, casos de desnonaments... Vull saber si hi han entitats financeres que evitin tot el criticat a la banca tradicional, que no tan sols es centrin en la cerca d'un benefici econòmic sinó també en aportar quelcom positiu a la societat. I en cas que aquesta banca existeixi, esbrinar els seus detalls, els seus possibles punts negatius, quins motius tindria algú per contractar els seus serveis, etc.

1. INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA

1.1. Què és?

Un home fent la compra, una caixa que rep els diners, l'estat que recull els impostos, les assegurances, la transformació d'una matèria primària en un producte elaborat... Tot això, tant present avui dia, és economia.

Però dit d'una manera més exacta, i seguint la definició de la RAE, l'economia és el conjunt de béns que formen la riquesa d'un

individu o d'un col·lectiu. Encara que trobo més senzilla a la vegada que completa la que defineix l'economia com la ciència que estudia l'administració i la gestió d'uns recursos limitats (fusta, minerals, petroli...), amb l'objectiu d'obtenir uns béns o serveis que cobreixin les necessitats d'unes persones. Per tant, en el seu camp d'estudi podríem trobar des d'activitats simples com la caça fins a la complexa indústria actual.

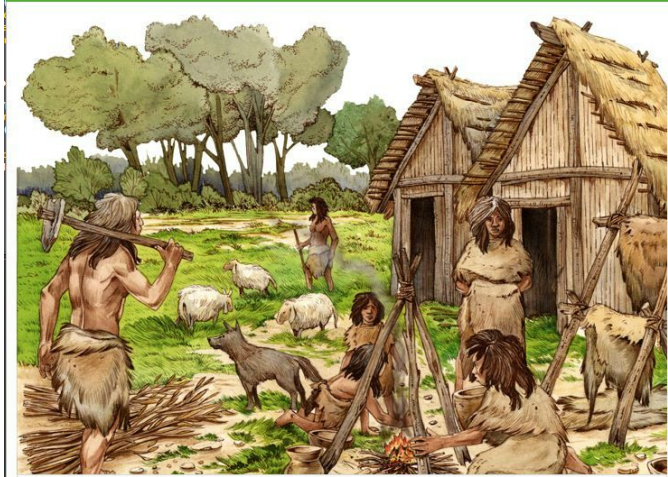
Cal remarcar la idea anterior de la limitació dels recursos pel fet que si aquests fossin il·limitats (a més de ja transformats), les necessitats ja estarien cobertes i per tant, no hi hauria economia. I una bona manera de demostrar això és el següent exemple: si tinguéssim una llàntia amb un geni dins seu al qual li poguéssim demanar qualsevol cosa i aquesta fos feta realitat a l'instant, no necessitaríem ni diners ni cap esforç i per tant, no existiria l'economia.

1.2. Història

Primer de tot, aclarir que a l'evolució de l'economia al llarg dels segles no l'anomenem 'història de l'economia', ja que aquesta s'encarrega d'estudiar la història de les escoles de pensament econòmic. Pel que farem servir el terme de 'història econòmica' per referir-nos a aquella disciplina encarregada d'estudiar, com el seu nom ja indica, la història econòmica. La diferència morfològica de la paraula és petita, però la de significat la trobava prou important per indicar-la.

Tornant al tema principal, l'economia com a activitat s'inicia en la prehistòria, quan els grups d'homes intentaven produir per a la seva pròpia subsistència, mitjançant la caça o la recol·lecció. Per aquest motiu, s'anomena economia simple.

Ja en el Neolític (7500 aC. - 2500 aC.), l'agricultura depredadora del Paleolític, basada en la caça i la recol·lecció, va perdre importància davant l'agricultura i la ramaderia i consegüentment, el sedentarisme va substituir al nomadisme. Aquesta economia era autosuficient, ja que hi havia la consciència de la necessitat que els animals havien de créixer i reproduir-se per tal d'assegurar l'existència de carn en el futur. I el mateix va passar amb l'agricultura; un percentatge d'una collita es conservava per tenir gra per a la sembra de la pròxima collita. En resum: quan parlem de l'economia del Neolític, parlem d'una economia productora, al cobrir els homes les seves pròpies necessitats, contrària a l'economia depredadora del Paleolític, de tipus caça-recol·lecció.

Economia neolítica

A l'Edat Antiga (s. V aC. - s. V dC.) es produeix un canvi significatiu: sorgeixen les primeres grans civilitzacions amb un govern central (Estat) com Babilònia. L'Estat esdevé l'organisme regulador de l'economia, apareixen els primers aranzels per tal d'afavorir el comerç interior i sorgeix la banca en forma de préstec de diners perquè grans obres es poguessin dur a terme. També s'obren grans rutes comercials entre imperis i la moneda fa aparició. Aquest últim fet va simplificar enormement les transaccions comercials, fetes abans mitjançant intercanvis de productes.

El sistema econòmic antic era un sistema esclavista, on una persona era propietat d'una altra, i estava completament sota la seva voluntat, usant-se normalment, aquest esclau, per disposar de la seva força de treball. No gaudia de drets polítics ni, la majoria de cops, de qualsevol altre tipus de dret i el seu origen solia ser presoner de guerra al qual se li havia perdonat la vida.

En els grans imperis com ara Grècia, existia una economia tributària, és a dir, on es cobraven uns impostos als ciutadans amb tal de mantenir el mateix imperi.

Durant l'Edat Mitjana van néixer els fonaments del sistema econòmic que trobem present avui dia a tot el món: el capitalisme.

Cap al s. XIV es desenvolupen les primeres activitats financeres: préstecs, dipòsits, assegurances per les embarcacions i lletres de canvi (documents que contenen una ordenació d'una persona a una altra perquè pagui una quantitat determinada de diners en un temps futur concret a un tercer). A més a més, en una economia limitada per regles i canvis lleials (amb igualtat de valor) de productes, van aparèixer unes persones, uns empresaris que comerciaven sobretot amb països o territoris

llunyans amb l'objectiu d'allunyar-se d'aquestes limitacions i realitzar canvis desiguals com a noves fonts d'enriquiment.

També a finals de l'Edat Mitjana (s. XIV) apareixen les primeres borses, més concretament a la ciutat belga de Bruixes. Però aquesta primera borsa, i a l'igual que les aparegudes abans del s. XVII, no era una borsa de valors (on es donen lloc la compra-venda d'accions), sinó que es tractava d'un local on es produïen intercanvis de mercaderies, lletres de canvi...

Ja en el Renaixement del s. XVI, la burgesia, abans molt minoritària i poc destacada, va guanyar importància i va ajudar molt al desenvolupament d'aquest futur capitalisme, degut a la seva figura com a individu que assumeix uns certs riscos a canvi de poder obtenir un possible benefici econòmic en un futur, i a la seva mentalitat inversora.

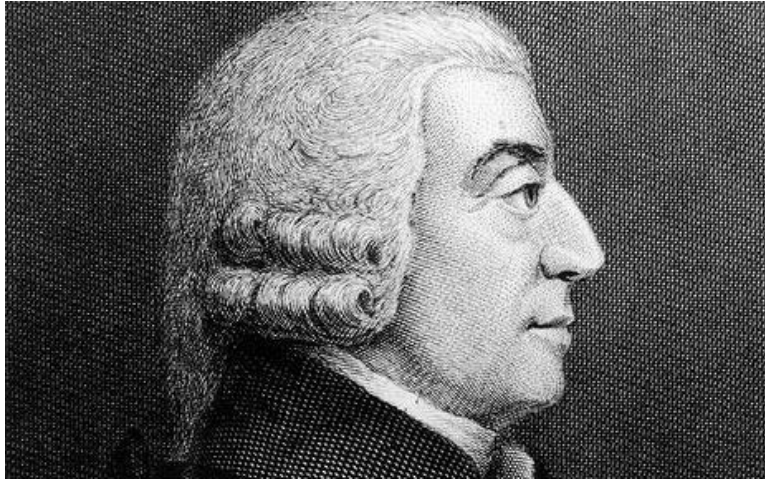
El mercantilisme (present des del s. XVI fins a la primera meitat del s. XVIII) va ser el sistema econòmic dominant i basat en el comerç i les exportacions, ja que es creia que s'havia d'utilitzar l'economia com a mitjà per aconseguir or i plata i per tant, per enriquir l'Estat i enfortir-lo el màxim possible. Per aconseguir això, el mercantilisme es va caracteritzar per una forta intervenció de l'Estat en l'economia en forma de proteccionisme; per un marcat foment de la indústria amb l'objectiu d'augmentar les exportacions i disminuir les importacions i per tant, la dependència de subsistència respecte altres països (el que es diu 'balança comercial positiva'); i per una unificació del mercat interior d'un país, traduït en eliminar aranzels i duanes dins el mateix territori.

En conseqüència, va ser en el període en el què es va desenvolupar aquest mercantilisme, i que coincideix amb les monarquies absolutes, quan es van establir les bases del capitalisme.

El mercantilisme europeu

Posteriorment, en la segona meitat del s. XVIII, va ser on verdaderament es va elaborar una carta ideològica i desenvolupar el capitalisme, principalment en mans de l'economista i filòsof escocès Adam Smith, però també en d'altres personatges com David Ricardo o Stuart Mill, que defensava l'utilitarisme (el qual diu que una acció és correcta en la mesura que proporciona felicitat o plaer. Com un pot pensar, aquest pensament ha originat moltes crítiques).

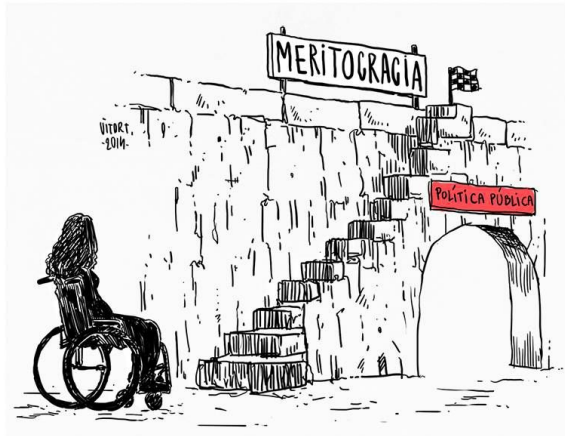
Adam Smith

Però aquesta aparició del capitalisme molt possiblement no s'hagués produït si tampoc ho hagués fet la Primera Revolució Industrial de l'any 1780 al 1870, ja que va suposar el pas d'una economia limitada i mercantilista a una economia liberal basada en tres principis: **·la propietat privada**, lliure i sense limitacions, de la terra i els capitals (diners).

·la lliure empresa, la lliure contractació de la mà d'obra, la competència entre les empreses i la lliure regulació del sistema sense cap intervenció de l'estat, totalment oposat al proteccionisme dels anteriors segles.

·un mercat lliure regulat únicament per la llei de l'oferta i la demanda (+demanda però - oferta = preus pugen. - demanda però + oferta = els preus baixen), tot i que a la pràctica els productes estaven acompanyats habitualment per impostos. Això comportava consegüentment la desaparició d'aranzels, aquest cop, a escala internacional i no només en un mateix estat, com proposava el mercantilisme.

Com ja hem dit al principi de l'anterior paràgraf, el pare del capitalisme o del també anomenat liberalisme econòmic, va ser Adam Smith, el qual va introduir unes idees molt noves al panorama econòmic: **·Donava suport a l'activitat privada** enfront de l'actuació de l'estat, i deia que aquest s'havia de limitar únicament a mantenir la justícia, defensar el territori i crear les condicions idònies per que el capitalisme es desenvolupés.

·També defensava la **meritocràcia**, o la justificació que el més ric ho era gràcies al seu esforç i treball.

·A més a més, va proposar l'actualment tant arrelada **divisió del treball**, en la que la fase de producció d'un sol producte es repartia per diferents països, abaratint així el cost de producció i augmentant el benefici.

Per tant, i com es pot observar, Adam Smith tenia una visió plenament optimista

d'aquest sistema econòmic, podent-se resumir la seva teoria en la seva idea que si es deixava actuar lliurement la iniciativa privada, es produiria un creixement continu que beneficiaria a tothom.

Així, el sistema capitalista va triomfar (tot i que no exactament com va postular Smith) i va donar pas a una societat plenament industrial amb un gran desenvolupament urbà, d'una societat dividida en estaments a una de classes basada en la riquesa i un creixement econòmic, tot i que molt desigual. També es viuen les primeres migracions de caràcter global, originant d'aquesta manera un mercat cada cop més global.

A partir d'aquí, el capitalisme va anar evolucionant gradualment, vivint una edat d'or, sobretot als Estats Units dels anys 20, a causa del fet que va ser un dels pocs països que no va sortir perjudicat de la Primera Guerra Mundial. Llavors, es va experimentar una implantació del capitalisme en tota la societat, ja que es va desenvolupar el consum de masses, estimulat per una creixent publicitat que estimulava les vendes; la possibilitat de poder comprar a terminis, cosa que va permetre a les persones amb salaris mitjans i baixos poder comprar els productes de les empreses; i l'abaratiment de la mercaderia gràcies a la producció en cadena, com en el cas de l'automòbil.

També van ser especialment brillants els anys transcorreguts entre el 1945 i el 73, època en què es va produir un creixement econòmic important (de nou especialment en els Estats Units, perquè havia sortit victoriós de la Segona Guerra Mundial i s'havia enriquit enormement amb la venda d'armes i amb els préstecs als altres països combatents en la guerra), gràcies, entre altres coses, als pactes de Bretton Woods firmats l'any 44, amb els quals es van crear el FMI i el Banc Mundial i es van establir una sèrie de regles per a les relacions comercials i financeres entre els països més industrialitzats del món, amb tal d'assegurar l'estabilitat del capitalisme i mantenir relacions comercials que afavorissin als països capitalistes.

Però no tot han sigut temps de bonances, ja que periòdicament s'han viscut crisis més o menys fortes que han posat en dubte l'eficàcia del sistema capitalista, com ara la del petroli de l'any 1973, la crisis europea dels anys 90 o com no, la forta crisi que estem vivint actualment, iniciada l'any 2008.

Per aquest motiu, pel dubte d'algunes persones davant aquests greus problemes del capitalisme, s'han qüestionat el paper de l'Estat en la societat capitalista, ja que cada cop les empreses tenen més poder, mentre que el mateix Estat va quedant en segon lloc progressivament.

2. L'ÈTICA

2.1. Definició

Què entenem nosaltres per ètica? En un principi i sense pensar gaire, diríem que l'ètica és el criteri que ens permet diferenciar entre allò que està bé i allò que està malament d'acord amb unes creences i principis, com el d'igualtat, el de solidaritat... Però aquesta definició se'ns queda curta, a més de poc objectiva.

Segons la RAE, l'ètica és "la branca de la filosofia que tracta de la moral i de les obligacions de l'home". Aleshores, l'ètica es dedica a l'estudi de la moralitat. Però què és aquesta moralitat? Alguns estudiosos la

defineixen com "els principis que té un individu o un grup segons el què està bé i el què no". Llavors, ens tornem a desviar per dir que aquests principis, els principis morals, són un conjunt de normes sobre les accions que nosaltres creiem que són moralment correctes i incorrectes, així com els valors que donem a determinades activitats que creiem que són moralment bones o dolentes.

Per tant, podem dir que l'ètica és la disciplina que estudia els principis morals personals o d'una societat.

Segons l'explicat anteriorment, pot semblar que l'ètica sigui una cosa sense cap utilitat, però la realitat és ben diferent doncs en si mateixa, l'ètica és una activitat pràctica pel fet que el seu objectiu general és el d'establir uns criteris a través dels quals jutjar (no legalment) si una acció és bona o dolenta.

2.2. Tipus

Podem distingir, principalment, dos enfocaments respecte a l'ètica: la teleologia i la deontologia.

Pel que fa al primer enfocament, prové de la paraula grega *telos*, que vol dir 'fi' i de la paraula *logia*, 'discurs o estudi'. Per tant, es podria dir que la teleologia és l'estudi de la finalitat i es pot resumir en que no hi ha accions que siguin en si mateixes bones i dolentes, sinó que ho són en la mesura que ens porten a aconseguir allò desitjat (les bones) o ens allunyen (les dolentes).

Dins de la teleologia podem trobar les teories ètiques, les quals tenen com a objectiu principal buscar els mitjans per aconseguir la felicitat, la cosa més desitjada per a moltes persones. Això sí, també es té en compte la moral perquè per exemple, no es considera vàlid o adequat aconseguir la felicitat assassinant una persona (per

posar un exemple extrem). Cal dir també que no hi ha cap norma a seguir per ser feliç (d'això es diu heteronímia).

Com el seu origen etimològic ens indica, la teleologia es centra en el resultat final, en la conseqüència, i des del punt de vista moral seria obligatori fer-se la següent pregunta: 'El que vaig a fer comporta més beneficis que no perjudicis als implicats?' En cas que la resposta sigui que sí, aquesta acció que estem a punt de fer tindrà el vistiplau de l'enfocament teleològic.

D'altra banda, la deontologia (*deon* equival a 'deure', i com ja hem dit abans, *logia* equival a 'discurs' o 'estudi') estudia els deures, les normes, allò que és correcte i l'obligació moral d'allò que s'ha de fer. Aquí sí que hi ha unes normes morals, autoimposades per cada persona.

Al contrari que la teleologia, centrada en l'efecte final, la deontologia ho fa en el procés, i diu que la bondat o maldat d'una acció no ve originada per la seva conseqüència sinó pel motiu que ens ha portat a fer l'acció.

En el segon enfocament trobaríem, per exemple, la deontologia d'un periodista, que es centraria en com ha de fer el treball el periodista i quines obligacions morals té (ha de perseguir la veritat, ser objectiu, rectificar les possibles informacions errònies...). També estarien inclosos els 10 manaments de Déu, ja que exposen les obligacions morals d'un cristià; o la banca ètica, pel fet que no es centra únicament en l'obtenció d'un benefici econòmic sinó també en fer una aportació positiva a la societat (ja sigui ajudant a minories desafavorides, impulsant la cultura, etc.).

2.3. Actualitat

Actualment, en un món tan globalitzat i tecnificat com és el nostre, trobem l'ètica present en gairebé tots els aspectes del nostre sistema capitalista: medicina, biologia, mitjans de comunicació, informàtica... Per exemple, en el cas de la biologia, hi ha una branca que es centra en la seva part ètica, la bioètica, la qual es formula qüestions sobre temes com ara la clonació i la modificació genètica, els avortaments o l'eutanàsia. O també podem trobar debats ètics cada cop més en el sector de l'enginyeria aeronàutica o de la informàtica, amb qüestions sobre fins on ha d'arribar la intel·ligència artificial o l'accessibilitat dels drons pel que fa a la població, per exemple. Cal dir que tots aquests debats pertanyen a l'enfocament deontològic de l'ètica perquè es centren en com fer les coses d'una manera adequada des del punt de vista moral.

També aquí trobaríem la banca ètica, com hem dit abans, o l'ètica empresarial.

3. L'ÈTICA EN EL MÓN EMPRESARIAL

3.1. Definició

En un altre sector on l'ètica també té una considerable presència és en el món empresarial. Rep el nom d'ètica corporativa o ètica empresarial, i representa el conjunt de valors, normes i principis que es veuen reflectits en la cultura d'una empresa (allò que identifica la manera de ser d'una empresa i es manifesta en les formes d'actuació davant problemes i adaptacions als canvis, i que es podria comparar amb una forma de pensar, viure i actuar) amb tal d'assolir una sintonia amb la societat, mitjançant el respecte dels drets reconeguts per aquesta societat i els valors que comparteix. I què vol dir això? Doncs que l'empresa és tractada, en certa manera, com una persona, ja que ha de complir unes lleis, té uns drets, etc.

3.2. Origen

Tot i que no és un terme innovador, sí que és bastant recent, ja que va sorgir als Estats Units als anys 70 davant d'escàndols com el Watergate, un cas d'escoltes il·legals entre partits, cosa que va produir una pèrdua generalitzada de confiança de la societat en les empreses i en el govern, pel que les primeres demandes d'unes actuacions ètiques van aparèixer. Però durant la dècada dels 80, aquest canvi d'actitud per part de la indústria seguia inexistent, i la recerca del màxim benefici seguia sent la principal prioritat amb diferència i els empresaris no s'havien desfet de la seva visió a curt termini. L'únic indici d'un lleuger augment de la consciència de la importància de l'ètica eren les comptades institucions i publicacions centrades en aquesta responsabilitat empresarial.

Ja en els anys 90 i a causa de casos com el d'Enron, Parmalat i WorldCom (casos de corrupció, trànsit d'influències per obtenir contractes, suborns, frau...) es va produir una demanda d'una gran part de la població cap al món empresarial, i més concretament cap als directius, de no només buscar el màxim benefici possible sinó mirar també per la vida dels treballadors dins les empreses, de comprometre's en el desenvolupament dels seus entorns, de tenir en compte l'opinió pública i d'actuar de manera transparent, honesta i responsable.

3.3. Exemples d'actituds ètiques

A partir d'aquí, la implantació de l'ètica en les empreses ha tingut un creixement important, ressaltant la importància de presentar un seguit de normes ètiques en els negocis. És més, avui dia l'ètica en el món empresarial és tan important com per exemple, la tecnologia, a causa del fet que cada cop hi ha una consciència més estesa de la importància de la responsabilitat de respectar les 'regles del joc'. Per aquest motiu, és vital que les empreses desenvolupin codis ètics entre els seus empleats, sobretot entre els que tenen un gran poder de decisió dins d'aquesta.

Exemples pràctics de codis ètics són: **·en relació a la propietat:** buscar un equilibri just entre el capital i el treball, de manera que els empleats rebin a través dels salaris la justa contraprestació pel seu treball.

·en relació a la gestió: informar amb exactitud als propietaris o accionistes de la situació de l'empresa.

·en relació als proveïdors: seleccionar tan sols proveïdors els proveïdors amb unes pràctiques empresarials que respectin la dignitat humana, que estiguin d'acord amb la llei i no posin en perill la reputació de l'empresa (pràctiques ètiques).

·en relació a la competència: que la competència sigui lleial, amb respecte mutu i abstenint-se de realitzar pràctiques deslleials.

·en relació als empleats: evitar la discriminació als mateixos empleats per motius racials, religiosos, sexuals, de procedència o per qualsevol altra condició personal que no estigui relacionada amb les seves condicions de mèrit i capacitat. També s'inclouen aquí coses com evitar la violència, fomentar la promoció professional, formació i desenvolupament dels empleats, etc.

·en relació a la societat civil: relacionar-se amb les autoritats i les institucions públiques lícitament i respectuosament, no acceptant i oferint regals o comissions de qualsevol tipus.

Per tant i com podem veure en aquesta petita mostra, l'ètica arriba a totes les parts i nivells d'una empresa, cosa que ens mostra la importància amb la què compta actualment.

3.4. Beneficis

Sobretot en els inicis de la seva aplicació (anys 1970-90), l'ètica no comptava amb un bon grau d'acceptació per part dels empresaris, els quals com ja disposaven d'un gran marge de benefici, no volien arriscar-se a incorporar canvis com els de l'anterior punt (el d'exemples d'actituds ètiques) en els seus negocis, ja que creien que si ho feien, els seus resultats baixarien en picat. Per tant, els valors ètics llavors no eren altra cosa que obstacles, conseqüència també de només tenir com a objectiu l'obtenció de beneficis a curt termini.

Però afortunadament, el temps ha demostrat que això no és així, sinó més aviat al contrari, doncs ja estan més que demostrats els amplis beneficis que comporta la incorporació d'un comportament ètic en els negocis: Primerament, cal destacar que es produeix una millora de la imatge empresarial: de la mateixa manera que unes males accions (incomplint promeses, oferint un mal servei, no donant la qualitat d'un producte que es donava per suposada...) produeixen queixes i una baixada de les vendes, una bona reputació comporta l'aparició de confiança entre tots aquells que es veuen involucrats (clients, proveïdors, empleats, accionistes...). A més a més, aquí s'inclou la millora de la imatge a base d'eliminar la tan parlada corrupció, mitjançant una política que presti atenció als possibles conflictes d'interessos. Tanmateix, la cultura de l'empresa s'enforteix, distingint-se també de la competència.

En segon lloc, es millora l'ambient de treball. El respecte pels valors ètics motiven a les persones i es produeix el que s'anomena 'valors compartits': quan la companyia disposa d'una bona política els empleats tendeixen a voler identificar-se amb aquesta companyia, creure en aquesta i tenir present que contribueixen al seu bon funcionament i que aporten alguna cosa de profit a la societat en general, donant com a resultat un augment del rendiment i un guany en l'actitud. Però perquè això sigui possible, la voluntat s'ha d'originar i mantenir en els nivells més elevats de jerarquia empresarial, on es prenen les decisions importants com ara invertir en alguna altra empresa, expansionar-se a nous mercats... ocupats pels dirigents, els CEO (executius en cap), etc.

Així mateix, possiblement es produirà una complicitat per part de treballadors més qualificats cap a l'empresa, en veure que tenen uns valors i que no només tenen al cap un rendiment econòmic.

3.5. Les ONGs

En aquest context, i lluny del que podria semblar en un principi, juguen un paper important les ONGs, les quals són cada cop més especialitzades i més eficaces: tenen el paper de pressionar les empreses.

Els ciutadans les elegeixen com a medi d'expressió social de les seves conviccions i desitjos de contribuir al canvi social, preferint a vegades aquestes organitzacions a la política i sindicats.

Aquestes ONGs viuen de les donacions i contribucions voluntàries de la població que s'identifica amb les seves idees, i les més conegudes així com les més importants reben grans fons privats i públics. A més a més, aquestes últimes compten amb la simpatia i el respecte d'inclús milions de persones, pel que la seva capacitat de comunicació i d'influència pública considerable.

El seu mètode d'actuació es basa a dissenyar estratègies i campanyes periòdiques, i fonamenten les seves accions en criteris d'eficàcia molt semblant als de les empreses. Aquestes empreses i multinacionals, saben bé que han d'evitar en la mesura del possible arribar a ser l'objectiu de campanya de les mateixes ONGs, ja que tenen present que la població sempre es posarà a favor de l'organització sense ànim de lucre. Finalment, després de l'opinió pública negativa, els governs i els inversors retiraran la seva confiança i l'empresa sortirà greument perjudicada.

3.6. Ciutadania Corporativa

3.6.1. Què és?

La resposta de les empreses davant aquest possible problema (el de ser acusades per determinades organitzacions com les ONGs d'alguna activitat que vagi en contra de la moral de la societat) és l'anomenada *ciutadania corporativa* (molt relacionada amb la incorporació de l'ètica en les empreses), la qual es definiria com les obligacions de les companyies per seguir polítiques, prendre decisions o adoptar

línies d'acció que vagin d'acord amb els objectius i els valors de la societat. És a dir, que es comportin com a bons ciutadans.

Cal però diferenciar aquesta ciutadania corporativa de l'ètica empresarial, ja que tenen significats semblants però amb unes lleus diferències: l'ètica empresarial són les decisions preses per unes empreses que la societat considera correctes o incorrectes segons la seva moral. Mentre que la ciutadania corporativa fa referència a la responsabilitat social, reflectida en les lleis i reglaments que obliguen a les empreses a cenyir-se a les normes, valors i actituds de la societat. Per tant i com hem dit abans, la ciutadania corporativa les tracta com si fossin uns ciutadans, amb uns deures que complir i unes limitacions.

3.6.2. Beneficis

Això, com és de suposar, té diversos avantatges: per començar, i igual que ja vam dir amb l'ètica empresarial, la incorporació d'una ciutadania corporativa atorga una bona reputació a l'empresa, cosa que suposa també un producte més atractiu per als consumidors, la majoria de les vegades més disposats a adquirir productes de marques associades a alguna causa social o que tingui uns valors correctes i d'acord amb els de la societat. Segonament, millora les relacions amb les comunitats i governs, cosa que vol dir també que la llicència per operar està assegurada al tenir el vistiplau d'importants entitats tant públiques com privades. A més a més, els programes conjunts amb associacions sense ànim de lucre (ONGs), augmenten les oportunitats d'innovació i desenvolupament dels productes. Així doncs, és atractiu tant per als empleats com per als inversors: pels primers, és atractiu perquè hi ha un incentiu per acceptar o sol·licitar un lloc de treball i ser fidel a l'empresa a aquesta, estar d'acord amb els seus valors i sentir-se identificat. I per als inversors, a causa del fet que cada cop més seleccionen els seus objectius amb més exigència basant-se en uns criteris de sostenibilitat, de respecte pels drets humans... Doncs els inversors volen estar segurs que estan invertint en una empresa protegida contra els riscos que puguin perjudicar la seva reputació davant la competència.

3.6.3. Posada en pràctica

Les mesures que porten a una millora d'aquesta reputació són el contingut d'una ciutadania corporativa adequada. Tals mesures es centren sobretot a augmentar l'atenció respecte el compliment de les normes; participar en fòrums de discussió juntament amb ONGs, governs i indústries; evitar pràctiques èticament dubtoses...

En definitiva, tot això es pot resumir en dues idees: proactivitat (prendre la responsabilitat de què les coses passin; decidir en cada moment el que es vol fer i com es vol fer) i implicació.

El primer terme fa referència al fet que les empreses han d'incloure en els seus plans estratègics el propòsit de contribuir a la societat, com ara solucionant manques que puguin haver-hi en les societats, sobretot en les menys desenvolupades. Per tant, la companyia ha d'anar paral·lela amb uns valors i com que la seva posició social ho permet, liderar reformes de diferents tipus.

Pel que fa a la implicació, és sinònim de l'ús del diàleg més enllà que en el context de les negociacions i converses amb sindicats, governs, etc. Aquí, el diàleg s'exigeix també en forma de preocupació per les condicions de vida i pels interessos dels afectats per la seva activitat. Per exemple: una empresa que ha provocat destrosses mediambientals amb les seves activitats, hauria de dialogar amb els afectats del fet, intentant arribar a un acord amb aquests. Dit d'una altra manera: ha d'ajudar, de mostrar interès per aquells perjudicats de la seva activitat, en el cas que hi hagi.

I com ja hem dit, la incorporació de l'ètica empresarial està encara en creixement i això lògicament també afecta aquesta ciutadania corporativa, cosa que es veu reflectida, per exemple, en les pàgines web de moltes multinacionals: departaments dedicats en exclusiva a enfortir les iniciatives ciutadanes i de cooperació, la quantitat de recursos destinats a col·laborar amb ONGs i governs, dades sobre drets humans i condicions laborals en els països en els que estan presents aquestes empreses...

3.6.4. Casos reals d'incorporació

Aquesta forta evolució del mode en el qual les companyies es comporten i com veurem seguidament en dos casos diferents ha sigut gràcies, majoritàriament, a la pressió social.

En el primer d'ells parlarem de la companyia Shell, dedicada a l'extracció de cru i gas.

Shell, la qual comptava el 1995 amb diverses plataformes d'extracció de cru en el ric sòl africà de Nigèria, sobretot en el delta del riu Níger, poblat per uns 500.00 Ogoni, la població autòctona que amb prou feina tenien aigua potable mentre al seu voltant s'estaven extraient

diàriament uns 2 milions de barrils de cru.

Els Ogoni van iniciar una campanya amb l'objectiu d'aturar aquestes extraccions, ja que estaven contaminant i destruint per complet el seu territori. Però Shell, més enllà d'intentar arribar a un pacte amb la població, va permetre intervencions de la policia local i enviaments de tropes militars per part del govern per tal d'aturar les nombroses manifestacions pacífiques que hi havia, i donant com a resultat judicis militars sense cap tipus de garantia, violacions, maltractaments i assassinats. Aquests fets van provocar una gran allau de crítiques per part de la societat del

primer món, que va fer prendre a Shell un rumb totalment diferent; col·laborar amb organitzacions del tercer sector (ONGs), investigar pràctiques poc ètiques com abusos laborals dins l'empresa i posar-hi remei, proporcionar microcrèdits per empreses locals en societats pobres i poc desenvolupades com la dels Ogoni...

El segon cas parla de la de sobres coneguda empresa de restauració americana Starbucks, la qual a mitjans dels anys 90 va sofrir nombroses manifestacions en contra del tracte que rebien els agricultors de les plantacions guatemaltenques a les que la companyia comprava cafè. El que va fer Starbucks, al no ser propietari d'aquestes plantacions, va ser proposar un model de conducta, basat en procurar que els treballadors rebessin un tracte digne, i en canviar de plantació en cas que els propietaris no complissin aquest model de conducta, de manera que es quedarien sense un important client i sortirien perjudicats. A més a més, va fer un donatiu a les explotacions amb tal de millorar la producció a la vegada que els salaris dels treballadors.

Per tant, i com hem vist, aquesta progressiva implantació de l'ètica en el món empresarial ha sigut a causa de les diferents mobilitzacions socials que s'han viscut des de finals del segle passat, i el que aquesta implantació garanteix és la rendibilitat, majoritàriament econòmica, a llarg termini, en un futur més o menys llunyà.

3.6.5. El cas Volkswagen

Un altre punt a explicar és que durant l'elaboració d'aquest treball de recerca s'ha viscut un escàndol a escala mundial, anomenat 'Dieselgate', per part de la més que coneguda Volkswagen.

El fet és que el mes de setembre l'EPA, l'Agència de Protecció del Medi ambient dels Estats Units va detectar en els cotxes dièsel de la marca d l'any 2009 al 2015 un software que permetia ocultar davant les proves de contaminació un nivell d'emissions molt superior al permès actualment. Amb aquest 'molt superior' volem dir nivells d'òxid de nitrogen (també dit

#Dieselgate

NOx, i podent provocar cremades, espasmes i la dilatació de les vies respiratòries, reduint així l'oxigenació, originant l'aparició de líquids en els pulmons i arribant inclús a la mort, si es respiren nivells alts) 40 vegades superiors als permesos.

Respecte a aquesta manipulació, que com ja hem dit es va produir a escala mundial, no hi ha una resposta correcta del perquè, ja que Volkswagen no ha donat cap motiu, però si que es sap que van manipular els milions de cotxes o bé perquè no disposaven de la tecnologia necessària per arribar a aquest mínim d'emissions, o bé perquè els hi sortia més barat no aplicar-la i desenvolupar un mètode pel que aquest fet passés inadvertit davant les medicions.

L'escàndol té una magnitud molt important, ja que fins a 11 milions de cotxes estan afectats. Però no només són Volkswagen aquests cotxes, sinó que també podem trobar 19 models diferents de Skoda, Seat i Audi, ja que compartien entre ells els dos tipus de motors dièsel que van ser manipulats (aquestes marques pertanyen al grup VAG, del qual Volkswagen és propietària, i per tant comparteixen certs components).

Com a conseqüència de tot això, i també d'un dany al medi ambient que trigarà centenars d'anys en desaparèixer amb el que això comporta, per exemple, en la salut de les persones, l'EPA ha decidit imposar una multa de 18 mil milions de dòlars (37.500 milions de dòlars per cotxe afectat, comptant que hi ha un total de 482.000 cotxes afectats) a la marca alemanya, però també altres països com la mateixa Alemanya ha obert acusacions. A més se'ls acusa d'haver fet publicitat enganyosa, havent estafat als seus clients per treure un benefici econòmic.

Pel que fa als vehicles, segurament es farà una crida a revisió de tots els vehicles amb tal de modificar el software (encara que això podria comportar una pèrdua de prestacions, cosa que no agradaria a una gran part dels conductors), cost que lògicament, no haurà de pagar l'usuari.

Però el que m'interessa d'aquest cas és l'actuació que Volkswagen decidirà fer, i com repercutiran aquestes decisions en la seva imatge empresarial i en les seves vendes, doncs fins al moment, les accions han caigut un 37% a la borsa Pel que fa a aquestes, en el mes de setembre s'han vengut inclús un 28% més que el mateix mes de l'any passat, però hem de pensar que les compres de cotxes no són immediates i que transcorren uns mesos des de el pagament fins l'entrega

mateixa, pel que haurem d'esperar encara uns pocs mesos per veure com afecta l'escàndol a les ventes.

Respecte els moviments de personal, en la companyia s'han produït alguns moviments de personal i dimissions, com la del CEO (o director general) Martin Winterkorn o els acomiadaments previstos dels tres màxims directius de la marca als Estats Units i de Porsche (també pertanyent al grup VAG) i Audi a Europa. Per tant, Volkswagen ha optat per fer desaparèixer els considerats responsables del 'Dieselgate' i recuperar la imatge perduda el més ràpid possible.

Per tant, aquest serà un cas a seguir durant el transcurs del treball, perquè el cas Volkswagen just ha començat i possiblement, puguin ser destapats altres casos similars en altres marques automobilístiques, dels que poder estudiar les possibles actuacions ètiques que puguin dur a terme.

3.6.6. Global Compact

Fruit d'aquesta progressiva però forta implantació han sorgit iniciatives com Global Compact, un compromís voluntari (doncs no té un sistema de control o un poder coactiu) de les empreses per assegurar en tot el món el respecte dels drets humans,

de la legislació laboral bàsica i de la sostenibilitat de les seves activitats; i per unir els interessos a llarg termini d'aquestes empreses amb el bé comú. Avui dia, són més de 1.200 empreses en 70 països diferents, així com sindicats, agències governamentals i internacionals i altres grups, que s'han unit a aquest pacte mundial.

Els requisits que una empresa ha de presentar una companyia per unir-se al Global Compact, sustentat mitjançant la publicitat, són promoure el pacte

mundial en els seus comunicats de premsa, discursos, etc.; publicar en els seus informes anuals una descripció de les mesures que ha pres per promoure el pacte... I què succeeix si l'empresa no compleix algun d'aquests requisits o obligacions? Doncs simplement, l'empresa és expulsada del pacte.

A continuació, trobo interessant incloure els nou principis del Global Compact, perfectament d'acord amb el que s'entén per ètica empresarial:

→ **Drets humans** ·1: que les empreses recolzin i respectin la protecció dels drets humans en el seu àmbit d'influència.

·2: que evitin veure's involucrades en les violacions dels drets humans.

→ **Drets laborals** ·3: respecte de la llibertat d'associació i reconeixement del dret a la negociació col·lectiu.

·4: eliminació de qualsevol forma de treball forçós i obligat.

- 5: eliminació del treball infantil
- 6: eliminació de la discriminació en referència al treball.
- **Medi ambient:**·7: que es preguin mesures de protecció en referència als problemes mediambientals.
- 8: que es preguin iniciatives per promoure la responsabilitat mediambiental.
- 9: que es fomenti el desenvolupament i ús de tecnologies respectuoses amb el medi ambient.

Però la Global Compact no és l'única organització centrada en aquest tipus de finances i de foment del respecte pel medi ambient, pels drets humans, etc.; ja que

aquestes, no tan sols es donen en un àmbit internacional sinó que també nacional, com és el cas dels Estats Units amb la National Community Investment Fund (NCIF) des de l'any 1996. La fundació però, que és en principi sense ànims de lucre, no es dedica tant a promoure i expandir la banca ètica de forma directa com a invertir en entitats financeres centrades sobretot a millorar els serveis i vida a general de les economies pobres o de comunitats marginades. Es recolzen a aquestes institucions mitjançant, per exemple, la inversió de capital, la creació de noves oportunitats de negocis amb un marcat caràcter ètic, subministren investigacions a bancs i inversors per donar a conèixer els beneficis d'aquests tipus de negocis, etc. L'objectiu final és el de fer arribar les finances ètiques a països perifèrics, amb economies dèbils i poc ateses per part dels països del primer món, que no formen part de cap organització que reguli el comerç o relacions internacionals.

Però aquesta fusió de valors socials en una empresa és molt més difícil de fer que de dir, ja que poca gent sap exactament com fer-ho perquè cada cas és diferent i per tant, no es pot elaborar un manual a seguir per incorporar uns valors ètics a una empresa.

Per a les multinacionals, és molt important la comunicació als mercats i als inversors: es tracta d'eliminar els dubtes sobre les seves pràctiques, per exemple, en països llunyans sense una legislació eficaç, on la companyia pot tenir antecedents de violacions de drets laborals o de drets humans.

Com veurem seguidament, l'ètica ha arribat fins i tot als bancs, doncs no es pot oblidar que aquests, al cap i a la fi, són empreses financeres.

4. LA BANCA

4.1. Definició

Per explicar què és la banca, primer cal anomenar el sistema financer, definit com el conjunt d'organitzacions i institucions encarregades de canalitzar l'estalvi generat per aquells usuaris amb un excedent de capital cap a aquells altres que tinguin un dèficit, necessitant una certa quantitat de diners. Aquestes institucions, que actuen com a intermediaris cobrant un interès determinat, ja que hi ha un objectiu lucratiu, són bancs en la gran majoria, però també podem trobar en menor mesura cooperatives de crèdit i caixes d'estalvi.

Per tant, direm que la banca, situada dins el sistema financer, és el conjunt de bancs existents. Però el cert, és que hi ha dos tipus de bancs: el comercial i el financer.

El primer d'aquests és també el més 'conegut', el que es dirigeix a un públic en general i ofereix productes com ara plans de pensió, fons d'inversions, comptes corrents, ofereixen préstecs, transferències, concedir targetes de crèdit, fer d'intermediaris amb la borsa... Aquí a Espanya trobem, entre els més destacats, el BBVA o el banc Santander.

En aquest tipus de bancs, tot i tenir tots la mateixa funció, entre ells hi ha diferències que en algunes ocasions poden ser important, o sovint existeixen també contractes amagats, obligacions per part del client ocultes... Pel que és àmpliament recomanable buscar una mínima quantitat d'informació, o fixar-nos en uns determinats punts sobre el mateix banc per saber on estem dipositant els nostres diners.

Aquests punts són:

- la solvència:** és la capacitat financera del banc, i tenir els nostres estalvis en un banc solvent sempre oferir tranquil·litat i garanties, en haver-hi menys possibilitats de fallida.
- les polítiques de seguretat:** quin tipus de garanties ens ofereixen en cas de robatori, etc.
- els tipus d'interès:** tant en els productes d'estalvi (dipòsits) com en els de finançament (préstecs).
- les comissions:** quant ens cobrarà el banc per fer una transferència, treure diners d'un caixer, pagar amb targeta o tenir un compte obert.
- la proximitat del banc i caixers:** doncs tot i ser possible, i cada cop més, les operacions per internet, és preferible disposar d'una oficina a prop nostre.
- els valors del banc:** pot semblar poc important, però els valors del banc inclouen la transparència, el destí de les seves inversions, etc.

Per la seva part, els bancs d'inversió juguen en borsa, gestionen fusions i adquisicions de grans empreses, s'ocupen de posar empreses en borsa, grans operacions financeres... En el nostre territori estan presents alguns com BNP Paribas Corporate & Investment Banking o Barclays Welth Managers.

Una altra de les diferències que ajuden a identificar el tipus de cada institució és la seva distribució geogràfica, ja que els bancs comercials compten amb moltes sucursals de diferents mides situades per tot el territori. Mentre que els bancs d'inversió compten amb unes poques oficines però de gran mida.

Els beneficis del primer tipus són molt estables, i quan un banc presenta pèrdues continuades, és sinònim que la situació del país on es troba és pèssima, de completa crisi.

En canvi, els bancs d'inversió es veuen afectats per uns beneficis molt més inestables i canviants, perquè en èpoques de bonança pot presentar beneficis superiors als del banc 'normal', però a causa d'una caiguda de la borsa pot presentar també greus pèrdues, encara que la situació del país no sigui dolenta econòmicament.

Cal dir també que usualment, els països exigeixen llicències especials per aquests bancs d'inversió i no permeten que operin simultàniament com a bancs comercials, és a dir, captant dipòsits. En canvi, un banc comercial sí que pot tenir una divisió (normalment petita) encarregada del sector més relacionat amb les inversions.

Però hi ha un tercer tipus de banc que cada cop està guanyant més protagonisme: els bancs ètics, en els quals em centraré la major part del treball i dels que parlaré més tard.

4.2. Història

Un dels primers llocs dels quals tenim constància del desenvolupament d'activitats bancàries és en l'antiga Babilònia, cap al s.XVII aC. gràcies a la importància i mida de la ciutat així com a la via comercial que suposava el riu Tigris. Aleshores, les activitats bancàries les feien els sacerdots, que concedien préstecs i acceptaven dipòsits els quals eren guardats en els temples, a causa de la seva naturalesa

religiosa, cosa que provocava que tot aquell qui intentés robar els diners acumulats estava cometent un delictes molt greu, un sacrilegi. Les operacions juntament amb les seves característiques quedaven registrades en taulettes de fang.

Els antics grecs van introduir una novetat molt important: van substituir el sistema babilònic, basat en operacions amb lingots de plata, per l'ús d'uns fragments de metall circulars amb un valor concret. Per tant, els grecs van inventar la moneda, que facilitava enormement les transaccions i era molt més còmode de transportar que no els pesats lingots.

L'ús de les monedes es va expandir per totes les colònies gregues, pels fenicis i més tard, pels romans i pels cartaginesos, facilitant d'aquesta manera l'aparició de prestamistes de diners, els quals són considerats els primers banquers i anaven sobretot de fira en fira deixant diners a canvi d'un interès.

A l'Edat Mitjana es va viure un cert retrocés en el desenvolupament de l'activitat econòmica sobretot, a causa de: la caiguda de l'imperi romà, la prohibició per complet de l'Església de prestar una quantitat de diners a canvi d'un interès per obtenir un benefici econòmic i també a causa de les croades. Va ser en aquest moment quan els jueus van adquirir la seva fama d'excel·lents prestamistes, ja que al quedar fora de la prohibició de l'Església eren de les poques persones que podien deixar diners a canvi d'un interès, tot i que els cristians no quedaven del tot exemptes de la possibilitat de dur a termes préstecs perquè el que sí que era permès era retornar el préstec, per exemple, en forma de collita.

Ja a finals de l'Edat Mitjana, en un període de transició amb el món modern l'Església es va adonar que la seva prohibició lluny d'aportar algun benefici, perjudicava greument a la població pobre, ja que hi havia una necessitat de diners i el que estava fent era frenant el desenvolupament econòmic. Conseqüentment va permetre els préstecs amb interès (inclús va crear organitzacions financeres com els Monts de Pietat per ajudar els més desfavorits, i així, i sobretot a Itàlia i a ciutats com Florència, Milà o Gènova, la presència de la

Giuliano de' Medici

banca va augmentar de forma molt notable i van sorgir famílies de banquers tan importants com els Médici, que van arribar a controlar tota Florència el s. XIV i XV. Aquests bancs, més enllà dels préstecs, també operaven amb pagarés, lletres de canvi i altres documents.

En aquest context a Anglaterra va néixer el Banca d'Anglaterra, el primer banc central (tenia la funció de finançar guerres, promoure el desenvolupament econòmic del país i el govern, controlar la inflació), i el qual va incorporar els termes de xec i de factura i van crear els bitllets com a substituïts de les monedes en metàl·lic.

A partir d'aquí, crisis i fallides de bancs apart, les institucions financeres van anar vivint un gran creixement, i al s. XVIII ja s'han creat grans bancs que operen amb grans quantitats, com ara el *First Bank of the United States*, el primer banc important dels Estats Units.

En el s. XIX veiem el paper important que tenen els bancs centrals, els quals ja han aparegut a alguns dels països importants del moment, ja que aquests bancs van jugar un paper fonamental, per exemple, en les guerres napoleòniques perquè van ser ells qui les van finançar en gran part.

Un segle més tard els bancs ja són les entitats financeres que avui coneixem, que no només fan préstecs, operen amb xecs... sinó que també juguen a especular en borsa: la mostra perfecta per fer-nos una idea de la seva importància (de la borsa) és el crac del 29 a Estats Units, quan d'un dia per l'altre els valors de les accions de Nova York van baixar, cosa que va provocar que tothom les poses a la venda i consegüentment, que hi hagués molta més oferta que demanda. El valor de les accions van seguir baixant durant un mes, i això va provocar també que el valor del dòlar disminuís espectacularment i a la vegada, una crisi molt forta generalitzada a tot el país.

A partir d'aquí i fins als nostres dies, els bancs s'han anat consolidant i han anat incorporant nous productes com: mútues, assegurances, pensions o fons de cobertura, entre d'altres.

5. LA BANCA ÈTICA

5.1. Definició

Primerament, cal dir que la banca ètica és aquella banca que destaca per tenir un doble objectiu: per una banda, és un banc i per tant ha de ser rendible econòmicament, però és un banc ètic, ja que té l'objectiu de tenir un impacte positiu en l'àmbit social, cultural, mediambiental, etc. Per tant, el que fa és invertir en aquelles empreses, ONGs o institucions llurs activitats ajuden a crear una millor societat. Dit d'una altra manera: els projectes beneficiats per la banca ètica han de generar béns o serveis com ara l'educació, projectes culturals, promoure el comerç o l'atenció a grups socials en exclusió, per exemple.

La banca ètica compta amb tres principis: el de transparència, el de coherència i el de democràcia. Pel que fa al primer, és possiblement el més important i també l'element diferenciador amb la banca tradicional, i fa referència a la facilitat per conèixer el destí de tots els diners dels clients. També parlem de la coherència de valors en el sentit de tenir dipositats els teus diners en una entitat que vagi d'acord amb aquests, ja que en moltes ocasions es donen casos de denúncies cap a la guerra, desnonaments, casos de corrupció, destrosses mediambientals... Però aquests mateixos denunciants tenen invertits els seus diners en bancs que promouen aquestes activitats tan poc morals. I finalment, la democràcia, que es presenta únicament en les cooperatives, on els socis, independentment de la quantitat de diners dipositats, tenen 1 vot, al contrari de la participació mitjançant les accions que es produeix en la banca tradicional on qui més té invertit més poder té.

5.2. Origen

Els primers antecedents es remunten als Estats Units del s.XIX, quan diferents grups religiosos van començar a manifestar la seva voluntat d'evitar que els seus diners anessin destinats a allò contra el que lluitaven; l'esclavisme, l'alcoholisme, la prostitució...

Més tard i de nou als Estats Units, i gràcies als moviments dels pacifistes en contra del règim de l'apartheid africà i de la guerra del Vietnam va sorgir la consciència de saber on acabaven els seus estalvis, doncs no era lògic que els diners d'aquells que es manifestaven contra la dictadura i la guerra anessin a parar en aquests mateixos contextos. Això, juntament amb diferents casos de corrupció als mateixos Estats Units, va afavorir l'aparició d'una banca que anés d'acord amb

els pensaments i les idees de tots aquests pacifistes, la banca ètica. D'aquesta manera, l'any 1971 va sorgir el considerat primer banc ètic del món, el Pax World Fund.

Aquesta consciència va arribar fins a Europa i conseqüentment, el 1968 a Holanda va sorgir la fundació Triodos.

Pel que fa a Espanya, aquesta nova banca no es va començar a veure fins a l'any 2004, quan la primera oficina de banca ètica es va obrir a Madrid per part del mateix Triodos Bank i dos anys més tard, es va obrir una segona oficina a Catalunya.

5.3. Diferències amb la banca tradicional

Les principals diferències amb la banca tradicional són els tres principis, explicats en el punt 5.1. Però trobem una altra diferència: la banca tradicional és una banca especulativa, amb l'únic objectiu d'obtenir un benefici, al contrari que la primera la qual inverteix en economia real. Per tant, la principal diferència és en què s'inverteixen els estalvis dels clients.

Si ho expliquem més concretament, cal dir que la banca 'normal', per obtenir aquest benefici i un cert control de l'empresa opera, per exemple, de manera important amb empreses d'armament (els clients de les quals solen ser governs d'arreu del món) de diferents maneres, i a aquest fet se l'anomena 'banca armada'.

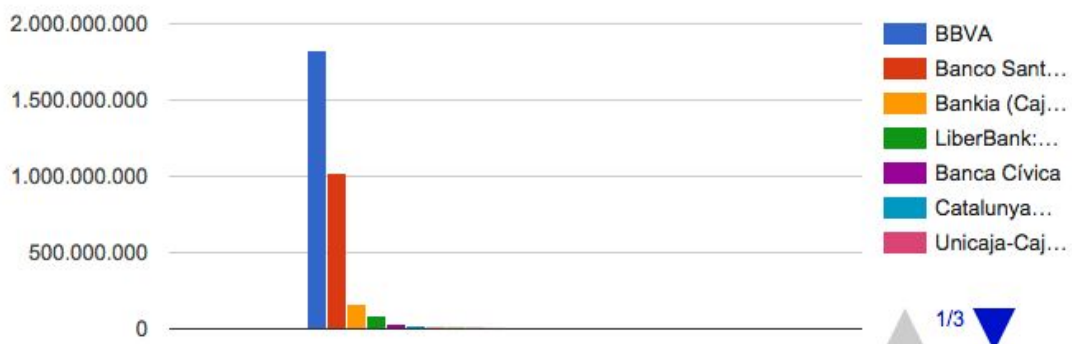
5.4. La banca armada

Molt segurament ens sorprendria enormement si algú ens digués que probablement, el banc en el què confiem per dipositar els nostres estalvis opera amb empreses fabricants d'armes, però la realitat és exactament aquesta i és ben poc coneguda en relació a la seva magnitud.

En el nostre territori hi ha un total de fins a 21 bancs que operen amb empreses armamentístiques, entre els qual s'inclouen el BBVA (1.824.822.643€), el Santander (1.020.277.272€), Bankia (162.937.501€), Banco Popular, Caixabank... Però lògicament, això no es produeix tan sols a Espanya, sinó a

tot el món, doncs alguns dels bancs més importants del món com Deutsche Bank, HSBC o JP Morgan mouen encara molts més milions d'euros, finançant les activitats d'empreses com Boeing o de EADS (Airbus), entre d'altres moltes.

Participació dels bancs espanyols en la indústria armamentística en milions d'euros.

Aquest gràfic, elaborat per entitats com SETEM, l'ODG (Observatori del Deute per la Globalització) o el Centre d'Estudis per la Pau JM Delàs és només una petita mostra del que succeeix, doncs hi ha fins a un total de 21 bancs espanyols que operin amb la indústria armamentística i per tant, hi ha pocs bancs que es salvin. Una altra prova de l'enorme dimensió d'això són les dades extretes per PAX (una organització no governamental que lluita per la pau a països conflictius, fa campanyes públiques de sensibilització i realitza investigacions en el camp de la banca armada, d'entre altres coses), les quals mostren que existeixen fins a un total de 411 institucions financeres, sobretot nord americanes, invertint fins a 321 bilions d'euros en armament nuclear. Però a més a més, els informes que hi ha al descobert són tan sols la punta de l'iceberg, ja que dur a terme investigacions per intentar descobrir participacions com aquestes demanen molts recursos econòmics i humans, i tampoc ajuda el fet que els països no facin res al respecte per aturar aquestes pràctiques.

Els bancs operen amb les empreses fabricants d'armes de diferents maneres, segons la situació i l'objectiu que tingui l'entitat financera: el primer d'aquests és la participació accionarial, és a dir, comprant accions d'aquestes empreses. I per últim, dir que també es financen les exportacions (sense el qual seria molt difícil que hi hagués un comerç exterior d'armes com el que hi ha ara), es concedeixen crèdits i préstecs, es creen fons d'inversió i s'emeten accions i bons.

Cal dir que reduir per complet aquests negocis de la banca armada és completament impossible, ja que la mida d'aquesta és molt major de l'imaginable i al suposar un importantíssim benefici, cap d'aquests bancs estan disposats a deixar aquestes pràctiques, per poc ètiques que siguin (i és per aquest motiu que cap de les entitats financeres com les citades anteriorment mostren obertament les seves transaccions, perquè suposaria un fort impacte contra la seva imatge i consegüentment, contra el seu rendiment).

Però si es recorda, sí que hi ha un tipus de banca que evita aquest finançament, la banca ètica, la qual ja hem explicat breument. Tot i que com podem estar segurs que aquestes entitats no concedeixen tampoc aquests préstecs, operen amb aquestes accions...? Doncs perquè com hem dit abans, la banca ètica es compromet a oferir transparència pel que fa als seus actes, així com un ús dels diners seguint uns determinats valors o prenent decisions de manera democràtica.

5.5. Finançament de projectes

Parlem de decisions, ja que és necessari explicar també com decideixen quins projectes finançar i quins no, per mitjà de dos criteris: criteris negatius i criteris positius. Els primers comportarien l'eliminació totes aquelles activitats que no es consideren ètiques o que tenen un clar efecte negatiu sobre la societat o sobre el medi ambient (no guerra, no alcoholisme, no prostitució, no activitats perjudicials per al medi ambient, no explotació infantil...). L'anglès Cooperativ Bank, fundat el 1844, seria un exemple de banc amb criteris negatius.

Per l'altra banda, els criteris positius, tot al contrari, incentivar aquelles accions beneficioses per a la societat o pel medi ambient (sí promoció de la cultura, afavorir l'educació, invertir en energies renovables...). Aquí destaquen l'italià Banca Popolare Etica i Oikocredit, dels Països Baixos. A més a més, cada banc es centra en un tipus de 'sector' concret, doncs alguns es centren més en la promoció de la cultura, altres per la protecció del medi ambient, pels col·lectius en risc d'exclusió social...

A més a més, els bancs ètics usualment també concedeixen microcrèdits, sobretot en països pobres. Com el seu nom indica, són crèdits petits, destinats a persones amb pocs recursos (i sobretot dones) que no poden accedir als préstecs corrents a causa de les seves fortes restriccions de rendibilitat, i els quals els hi serveixen per iniciar una activitat econòmica (negoci) o bàsicament per sobreviure.

5.6. Microcrèdits i microcrèdits a Espanya

Els microcrèdits van aparèixer per primer cop a Bangladesh l'any 1983 gràcies al Grameen Bank, creat alhora per Muhammad Yunus, premi Nobel de la pau l'any 2006.

Yunus va idear una manera que el seu banc fos rentable i els crèdits no quedessin en deute: els

citats microcrèdits es concedeixen en grups de cinc persones (en un inici eren

bàsicament dones) i si una persona d'aquestes cinc no cancel·la la seva part, el grup sencer perd la possibilitat de demanar de nou un crèdit. Això aconseguir que el grup sencer actuï de manera responsable, que el banc resulti econòmicament viable i també demostrar com pobresa no és sinònim de morositat, i com es pot confiar en els pobres, ben al contrari del que creuen els bancs tradicionals.

Pel que fa a Espanya, la història dels microcrèdits és bastant recent, ja que van sorgir fa una dècada a partir d'algunes caixes d'estalvi i administracions públiques, com un projecte social amb un dels objectius basat a oferir un accés a crèdit als emprenedors que d'altra manera no podien accedir-ne a cap a causa dels avals dels bancs. Per tant, han sigut i segueixen sent una gran ajuda per a autònoms i per a petites i mitjanes empreses (PIMES). En aquests casos, els crèdits solen variar entre els 10.000 i els 25.000€, doncs són aquestes xifres les mínimes per iniciar un negoci.

Actualment els microcrèdits en el nostre país han tingut un gran èxit, a causa de les seves teòriques baixes comissions i també de les poques condicions necessàries per accedir a aquests, i exemples d'ONGs, institucions o organitzacions que ofereixen aquest tipus de servei són FIDEM (Fundació Internacional de la Dona Emprenedora), l'ICO (Institut de Crèdit Oficial) o la Fundació Un Sol Món (de Caixa Catalunya). Especialment va ser l'any 2009 l'any que més microcrèdits van ser donats: es van concedir un total de 5.120 amb un valor de 46,6 milions d'euros. Des de llavors, la seva popularitat s'ha mantingut estable i noves entitats com CaixaBank o inclús la Unió Europea han decidit començar a atorgar-los, sent el nombre de beneficiats cada cop major.

Però no tot és tan perfecte com obtenir un crèdit de forma immediata i sense preguntes, ja que segons alguns informes, la majoria de cops aquests microcrèdits contenen lletra petita. Parlem dels elevadíssims interessos que usualment presenten aquests petits préstecs, superant inclús el 1.000% TAE (Tasa Anual Equivalent), molt per sobre dels interessos dels préstecs tradicionals. Això és degut a la falta de regulació de les empreses que ofereixen aquests serveis perquè escapen de la supervisió del Banc d'Espanya al no ser societats de valors ni guardar una relació directa amb els mercats. Per tant, estan únicament condicionades pel Ministeri de Sanitat i Consum a través de la Llei 22/2007 sobre la comercialització a distància de productes financers destinats als consumidors, la qual recull els termes amb què s'ha d'informar les condicions dels citats préstecs. I això no és suficient, ja que molts clients realitzen el pagament pensant que han realitzat una acció rodona quan la verdadera realitat se'ls està sent amagada i no serà descoberta fins que hagin de tornar el préstec ja amb l'elevada diferència que en alguns casos, com el de Pepe Dinero, on l'interès pot arribar a ser de 105€ per un préstec de 300€. Pel que a l'hora de contractar un servei com aquests el client ha d'anar amb molta prudència i no deixar-se enganyar per la lletra gran, pel meu atractiu.

Però per sort, sí que trobem entitats prestadores, com és el cas de CréditoMás, OKMoney o Vivus que es comprometen a complir un seguit de bones pràctiques com són la utilització d'un llenguatge clar o d'assessorar als seus clients sobre l'adequació del crèdit d'acord amb les seves circumstàncies.

No obstant això, els microcrèdits són només un dels diferents productes que ofereixen els bancs ètics, doncs també existeixen:

- les llibretes d'estalvi solidàries**, semblants a les que ofereixen les entitats financeres tradicionals, en les quals es destinen un percentatge del benefici obtingut a projectes socials.

- les targetes de crèdit solidari**, amb la mateixa dinàmica que les llibretes d'estalvi.

- els fons d'inversió solidaris**, que sense oblidar-se del benefici econòmic, es centra en inversions que vagin d'acord amb una sèrie de criteris ètics i morals, mediambientals i socials. Per tant, es rebutgen empreses amb una actuació moral inacceptable (com ara la indústria armamentística, la indústria tabaquera, la nuclear...). També es centren en empreses centrades a millorar la qualitat de vida de les persones i amb un bon tracte laboral cap als seus empleats, seguint l'esquema de la banca ètica.

- préstecs solidaris**, destinats a projectes amb un cert valor social o mediambiental.

5.7. Banca ètica a Espanya

Triodos Bank

A Espanya existeixen dos bancs ètics: Triodos Bank i Fiare. Amdós comparteixen unes característiques com les que hem dit abans (destinació dels diners en projectes solidaris, medi ambientals...), però també tenen un altre tret comú: són bancs blindats. Amb 'bancs blindats' no ens referim a la seva seguretat física, sinó a un blindatge polític, que impossibilitza ser adquirits per institucions, accionistes... I per aquest motiu cap banc ètic no cotitza en borsa, per evitar que caigui en mans equivocades i que l'objectiu i els seus principis siguin canviats per uns altres més lucratiu a la vegada que menys ètics.

Cal dir també que en molts d'aquests bancs, com ara Triodos, els incentius als directius amb la condició que aconseguixin millors resultats brillen per la seva absència, ja que es considera que aquests bons 'corrompen' a la persona i ressalten la cobdícia i l'avarícia pels diners. A més a més, s'estableix un salari màxim, a la vegada que aquests són publicats en les pàgines web dels bancs, de la mateixa manera que tots els seus beneficis o inversions, d'acord amb la seva política de transparència.

En aquest tipus de bancs i d'acord a la seva definició, els préstecs duts a terme, a més a més dels criteris de viabilitat econòmica presents també en la banca tradicional, han de complir també uns criteris ètics, socials, medi ambientals... i passar un comitè d'avaluació ètic-social, el qual s'encarrega de determinar si el projecte va d'acord amb uns valors i aporta un benefici per a la societat o com a mínim, per a un sector de la societat. Per tant, en aquest procés l'obtenció del crèdit es dificulta pel fet d'haver de complir del doble objectiu, però per aquest mateix motiu la taxa de morositat (la no devolució del préstec) en la banca ètica és menor que en l'altra banca: fins a un 12% en l'última, respecte el 8% de la primera. I en aquest mateix context, un cop rebut el préstec, no 's'abandona' el receptor i s'espera que torni els diners deixats, arribant a les mesures legals si això no es produeix dins el termini de temps acordat. Sinó que es fa un seguiment constant del mateix receptor, se'ls acompanya i coneix més personalment, i en última instància sí que es procedirà a l'ús de mesures legals, però no sense abans haver intentat per diferents vies arribar a un possible acord que evitin les mesures legals com desnonaments.

Qualsevol es pot preguntar: En què es diferencien entre ells aquests bancs si tots pertanyen al mateix tipus de banca? Doncs bé, la principal diferència la trobem en quina mena de projectes destinen els diners. Per exemple Triodos Bank es centra en el finançament d'empreses, projectes i entitats les quals aporten un benefici en el camp medi ambiental així com en el camp social o la cultura i l'oci; Fiare treballa més en l'àmbit nacional, centrant-se en Espanya i no tant en altres països d'arreu del món com sí que fa Tríodos, etc.

5.8. Cooperatives

Però també podem trobar altres entitats de serveis financers que no són bancs, sinó fons d'inversió, en el nostre territori: les cooperatives Coop57 i Oikocredit.

Es presenten com una alternativa ètica als fons d'inversió en els bancs clàssics com podem ser la Caixa o Banc Santander, de manera que els diners són destinats a projectes relacionats amb l'economia solidària (projectes que promoguin l'ocupació, el cooperativisme, l'associacionisme o la sostenibilitat). En el cas de Coop57 aquests projectes es centren únicament a Espanya, i a causa de la seva organització com a cooperativa, qualsevol client actuant com a soci/sòcia pot participar en les assemblees, contribuir en la decisió del finançament de projectes, etc.

Pel que fa a l'holandesa Oikocredit, actua en un àmbit més internacional i en forma de microcrèdits la major part de les vegades, dirigits a projectes productius que donin feina i ingressos a les persones més desfavorides, fomentin la promoció de la dona i garanteixin el respecte de la natura. I aquí trobem de nou la possibilitat de participació dels clients.

5.9. Associacions

Pel que fa a Catalunya, també destaquen les cada cop més presents associacions com ara SETEM o FETS. Pel que fa a la primera, és bàsicament una entitat de sensibilització de comerç just, de consum responsable, de denúncia cap a empreses per aturar les seves pràctiques immorals com ara la contractació de menors o les condicions de treball indignes (Zara és un exemple d'això), etc. Quant a FETS, vàrem realitzar una entrevista a una de les seves integrants amb l'objectiu de conèixer què és, quin és el seu paper en la societat, què fa... més enllà de la informació que podíem trobar a internet. I el que podem dir és que FETS, sigles de Finançament Ètic i Solidari, és una associació de segon nivell (el que ve a ser sinònim d'associació d'entitats com ara universitats, sindicats, de solidaritat, fundacions) nascuda l'any 1999 amb l'objectiu de crear una entitat que impulsés la banca ètica a Catalunya, per aquells anys totalment inexistent; sensibilitzar la població i difondre entre ella el que són les finances ètiques i solidàries. Per tant trobem paral·lelismes entre les dues associacions, amb la diferència que FETS es centra més en la matèria de finances.

Per desgràcia, la crisi ha afectat significativament a aquestes entitats, doncs existeixen gràcies sobretot a les subvencions, les quals aquests últims anys s'han vist reduïdes.

Finançament Ètic i Solidari

FETS també va crear el 2007 l'observatori de les finances ètiques, amb l'objectiu d'observar, analitzar i elaborar estudis sobre les finances ètiques en l'estat espanyol; la seva situació, el seu desenvolupament, el grau de coneixement de la ciutadania...

Com a conclusió principal d'aquest estudi, realitzat de forma anual, es pot extreure que les finances ètiques estan en clar creixement, i així ho demostren els gairebé 190.000 clients (un 18% més que l'any passat, doncs aquest estudi va ser realitzat el 2014) els quals la majoria pertanyen als bancs citats en el paràgraf anterior (Triodos Bank, Coop57, Oikocredit i Fiare), l'increment en un 16% dels estalvis ètics respecte l'any 2013 (gairebé 1.500 milions d'euros) i en un 30% pel que fa a préstecs (més de 800 milions d'euros). Aquest creixement és degut, en part, a la

desconfiança per part de la població en els sistemes financers tradicionals, on segons alguns estudis la seva morositat s'eleva fins al 12,51%, respecte el 8,17% de la banca ètica, la qual es veu afavorida també per les seves polítiques de transparència i per la creixent conscienciació de la ciutadania pel que fa a l'impacte positiu invertint en la banca ètica.

A causa d'això mateix, a la creixent popularitat de la banca ètica, cada cop més la banca tradicional està incloent entre les seves estratègies comercials la creació de productes 'similars' als que ofereix la banca ètica. I diem 'similars' perquè del 90% de l'activitat d'un banc, com a molt un 10% estarà relacionat amb aquestes actuacions aparentment ètiques a les quals hem de sumar la immensa inversió en publicitat duta a terme.

Parlem de fons, llibretes i targetes de crèdit dels quals es destina una part de les comissions a finançar alguna ONG, però sense preguntar-se en què es gasta el client els diners o en quin tipus d'empresa s'inverteix. A més a més, això inclou també un missatge un tant paradoxal: 'Contra més gastis vostè amb la seva targeta de crèdit, més ajudarà i més solidari es sentirà'. Per tant, aquests no són productes ètics, sinó incentius per fer creure a la gent que està realitzant una bona acció, quan hi ha opcions que podrien beneficiar molt més a aquestes ONGs o persones necessitades, com ara ajudar-les directament o bé mitjançant els bancs ètics centrats en els col·lectius amb unes necessitats concretes.

També les dades del baròmetre es poden veure reflectides en l'augment d'assistència a fires com la Festa del Comerç Just i de la Banca Ètica, la qual aquest any ha celebrat la seva setzena edició i que es centra a donar a conèixer al 'gran públic' el paper dels bancs i associacions ètiques, en donar suport a aquestes mateixes organitzacions o conscienciar a la població d'injustícies com la situació desfavorable que es troba la dona en el món laboral, els abusos de poder i condicions de treball inhumanes en països del tercer món...

A més a més i a causa d'aquesta creixent importància de la banca ètica, s'han creat organitzacions com l'Aliança Global per una Banca amb Valors (Global Alliance for Banking on Values), originada l'any 2009 per onze dels bancs ètics més importants del món (amb un total d'uns 10 bilions d'euros en actius i més de 7 milions de clients en 20 països diferents) amb l'objectiu principal de promoure les finances responsables en l'àmbit mundial, desenvolupar noves línies de treball i noves formes de cooperació econòmica, introduir millores en el món financer... En definitiva: originar una economia més sostenible a llarg termini.

5.10. La crisis

L'antítesi d'aquesta banca ètica és l'economia financera, la que està basada en accions, inversions, bons, títols, valors... Pot resultar més atractiva pel fet que guanyar una important suma de diners no implica un gran esforç, a més que aquesta es pot aconseguir d'un moment a un altre. Però això és sinònim també d'una gran inestabilitat, cosa causant de la present crisi, ja que l'origen d'aquesta és un augment sense cap ni peus (especulació) de les accions, inversions i de béns immobiliaris durant anys, fins que l'any 2007 va sorgir la consciència que tot allò no tenia sentit i conseqüentment, totes aquestes accions i béns immobiliaris que tanta rentabilitat havien presentat els anteriors anys, ara ningú les volia adquirir, pel que el seu valor es va precipitar fins a nivells extremadament baixos i els seus propietaris es van veure atrapats en un carreró sense sortida. Alhora, la confiança dels accionistes i inversors es va destruir, una confiança molt difícilment recuperable llevat que les empreses remuntin els seus resultats i demostrin ser rendibles. Això va perjudicar greument a la banca tradicional, i també la necessitat que van presentar gran part dels seus bancs de ser rescatats, doncs cal dir que la quantitat destinada a aquesta realitat s'eleva a 108.000 milions d'euros (públics) en només tres anys.

La CNMV multa a Bankia y Catalunya Banc por vender preferentes

- La Comisión impone una sanción total de 6,2 millones por la comercialización incorrecta

Però aquesta forta crisi actual, com ha afectat la banca ètica? Comencem parlant de la banca tradicional, ja que elaborarem una comparació entre les dues banques:

com tothom sap, la crisi econòmica que estem vivint ha colpejat fortament a la primera a causa de diversos factors. El primer d'ells és la necessitat continuada que tenen d'incrementar els seus beneficis, cosa que provoca un tractament agressiu envers els clients, sinònim d'altres comissions, productes de dubtosa credibilitat com les preferents, etc. Seguint aquesta línia de tenir com a punt de mira el

màxim benefici possible, trobem la manca d'interès a donar crèdits o a invertir en projectes d'economia solidària i social. També trobem l'absència d'una transparència que transmeti confiança als clients i d'uns valors i una humanitat, o els nombrosos casos de rescats amb fons públics per evitar la defallida de bancs com

Bankia, cosa que ha perjudicat greument la seva imatge, donant com a resultat moviments populars com el 15-M.

Aquests són els principals motius de la gran desconfiança que existeix entre població corrent i accionistes o inversors amb aquest tipus de banca.

Per l'altra banda, la banca ètica s'ha mantingut estable i inclús presenta un creixement limitat però constant, degut sobretot a què com hem dit al principi, la banca ètica inverteix en economia real, i quan parlem d'economia real parlem de les indústries, el comerç, l'agricultura, l'exportació de matèries primeres... A més a més, la seva imatge i popularitat s'han vist afavorides per les seves polítiques de transparència o les seves polítiques d'inversions més acords amb els principis ètics i morals de la majoria de la població, doncs en els últims anys i cada cop més, s'ha demanat una major presència de l'ètica en les activitats financeres, actuant amb més ceny i intentant que no es produeixi una acumulació de capital tan massiva en unes poques mans, sinó que la immensa desigualtat s'intenti equilibrar.

En aquest context cal mencionar també un tipus d'activitat financer usualment desconegut entre la població, les assegurances, les quals consisteixen en la transferència d'una entitat física o jurídica (l'assegurat/da) a una altra (l'assegurador/a), un risc al qual es troba exposat/da. D'aquesta manera, si el risc es materialitza, l'asseguradora s'encarrega d'alleujar la situació que pateix la persona assegurada. Dit d'una altra manera: posem com a exemple que ens ha concedit un préstec de 600€, però el nostre banc no confia al 100% que li tornem aquest préstec amb els interessos sumats. Aleshores, el que fa el banc és contractar una asseguradora pagant pels seus serveis, per exemple, 100€. Si finalment els diners deixats no són retornats, apart de les conseqüències que tindrà per mi, l'asseguradora tornarà al banc els 600€ inicials. Però si pel contrari el préstec és tornat, l'asseguradora haurà obtingut un benefici de 100€.

5.11. Banca Cívica i caixes d'estalvi

No obstant és molt important en aquest context no confondre la banca ètica de la què hem estat parlant amb la banca cívica doncs aquesta última no és tan sols un model de banca, sinó una 'simple' fusió de quatre caixes d'estalvi espanyoles l'any 2010: Caja de Burgos, CajaCanarias, Caja Navarra i CajaSol, que va ser absorbida l'any 2012 per CaixaBank i que per tant, ja no està en funcionament.

Banca cívica naixia amb el lema 'Tú eliges, tú decides', amb l'objectiu de diferenciar-se de la resta de bancs, sent transparents i totalment participatius, així

com per un model de negoci 'win-win', on teòricament tant els clients com les entitats financeres sortien guanyant.

Aquest model de negoci consistia en l'existència de diferents projectes socials en els quals els clients del banc podien destinar part del benefici que originaven amb les targetes de crèdit, els fons d'inversió... Per tant, aquesta banca cívica es relacionaria en els productes 'ètics' que cada cop més ofereixen els bancs, on un tant per cent de la despesa de l'usuari és destinada a una ONG o a alguna causa benèfica.

Per aquest motiu, si volem trobar entitats bancàries similars a la banca ètica pel que fa al model de negoci i a l'objectiu, el més adequat seria dirigir-se a les pràcticament desaparegudes caixes d'estalvis, doncs eren unes entitats financeres sense ànim de lucre i amb una finalitat social marcada per un caràcter territorial (amb una important xarxa d'oficines a escala local) i especialitzades en la canalització de l'estalvi dels clients i en el finançament de petites i mitjanes empreses. Abans de l'aparició dels bancs com Triodos Bank o Fiare en el nostre país, es podria dir que aquestes caixes d'estalvi eren la nostra banca ètica actual.

La història d'aquestes caixes es remunta a la Itàlia del s. XV, quan unes entitats benèfiques anomenades 'monts de pietat' oferien diners en metàl·lic als més desfavorits de la societat de llavors a canvi d'empenyoraments de llurs possessions (el préstec, com és de suposar, variava en funció del valor de la possessió).

El que diferenciava aquestes entitats de les altres que ja oferien préstecs residia en els interessos, ja que els de les anteriorment existents eren excessivament elevats, i ho resultaven més encara per a la major part de la població humil. Per fer-nos una idea de la mesura d'aquests interessos cal dir que anaven des del 20% al 200%, però hi havia ocasions, com en el de la producció per la cervesa, que eren del 500%.

Façana d'un mont de pietat a Madrid

Amb el pas dels anys aquestes les condicions socioeconòmiques varen anar canviant, i amb elles ho van fer progressivament les explicades institucions fins a la segona meitat del segle XVIII, quan a Anglaterra va aparèixer per primer cop el terme 'caixa d'estalvi' a mans del filòsof, economista i escriptor Jeremy Bentham. En el context d'una creixent revolució industrial, van néixer unes caixes d'estalvi amb l'objectiu de millorar les insuficients condicions de vida de la classe treballadora, però també amb el de fomentar l'estalvi entre aquesta part de la societat més humil amb tal d'augmentar la seva seguretat econòmica. Ja en l'any 1834 a Jerez de la Frontera

aquest nou model de banca va aterrar en el nostre territori.

A partir d'aquest punt, es va anar produint una evolució gradual fins a arribar a les 45 caixes d'estalvi presents a Espanya el 2010. Aquestes destacaven per no tenir un accionariat, pel que requeia sobre la població un major percentatge de benefici, oferir beques per estudiants o atenció per a la part de la població més envellida, promocionar l'art entre la gent, com ja hem dit abans per finançar les PIMES... Però amb l'inici de la crisi aquests 45 grups d'entitats s'han anat reduint fins a un total de 13 el 2012, una disminució important. El causant d'això ha sigut la seva politització (els polítics es van incorporar a les línies directives de les caixes, per prendre decisions que els afavorissin a ells o als seus partits polítics, i també col·loquen a persones com consellers amb el mateix objectiu) juntament amb el fet que els bancs, al veure en aquestes caixes competència més o menys seria i aprofitant el moment d'inestabilitat que va provocar la crisi, es va produir la seva fusió (a més a més, en aquest procés els bancs també sortien beneficiats en augmentar la seva mida).

Denominació	Entitats involucrades
CaixaBank	CaixaBank (La Caixa + Caixa Girona) + Banca Cívica (Caja Navarra + Caja Burgos + Caja General de Canarias + Cajasol)
Bankia	Cajamadrid + Bancaja + Insular Canarias + Laietana + Ávila+ Segovia + Rioja
Unicaja	Unicaja (Unicaja + Caja Jaén) + CEISS (Caja España + Caja Duero)
Caixa Catalunya	Caixa Catalunya + Tarragona + Manresa

Una mostra d'algunes de les caixes que han viscut fusions i han acabat en el model bancari tradicional.

Però cal esmentar també una tercera raó: hi ha hagut caixes que, possiblement per assegurar la seva supervivència davant aquest període de crisi, s'han unit formant bancs normals i corrents, tot i sacrificar els seus principis.

Cal dir però que la possibilitat de crear noves caixes d'estalvi segueix vigent perquè així ho permet la llei. Però desgraciadament i com és d'esperar, és un risc enorme crear-ne una avui en dia, i actualment tan sols segueixen en la seva condició de caixa d'estalvi algunes entitats com Colonya-Caixa d'estalvis de Pollensa, Caixa

Otinient o la més destacada: Caixa d'Enginyers, que compta amb una fundació la qual destina una quantitat de recursos a la promoció i foment de l'enginyeria i activitats d'interès cultural, social, medi ambiental, benefico-assistencial, professional i tecnològic.

5.14. Com participar en la banca ètica?

Però què pot fer una persona normal i corrent com nosaltres, sense cap formació específica en matèries d'economia ni estudis especialitzats, ajudar en certa manera al desenvolupament i l'expansió de la banca ètica? Doncs bé, hi ha tres maneres: la primera d'elles, la més senzilla i actuant com a usuari és la de fer-se client d'un d'aquests bancs, dipositant-hi alguns estalvis. La segona, com a persona voluntària, és duent a terme xerrades, activitats... en moltes de les entitats que promouen aquesta economia, com són les ja citades FETS o SETEM. I finalment, també podem actuar en les cooperatives, en les seves assemblees, participant en les preses de decisions per exemple. Per tant, el món de l'economia solidària no és ni molt menys una realitat que ens quedi llunyana i inaccessible als ciutadans de a peu.

Amb totes aquestes definicions, explicacions, comentaris, aclariments... pot semblar que la banca ètica se'ns presenta com la banca perfecta, sense punts negatius ni a millorar, però ni de lluny és així pel fet que per exemple, pel sistema de funcionament cooperatiu amb el que compten alguns d'aquests bancs, sovint la presa de decisions és lenta i poc àgil pel fet que tot es discuteix i debat més, encara que aquest fet es sol justificar dient que això garanteix una millor presa de decisions de forma més conscient, i que consegüentment la crisi ha afectat en menor mesura a aquestes entitats en comparació a les normals.

L'altre 'problema', és la dificultat que existeix a vegades per finançar projectes, a causa de tots els criteris pels què han de passar. És per això que sobretot actualment, els bancs ètics disposen de més diners recollits que projectes per finançar.

CONCLUSIÓ

Després d'haver dut a terme el treball; d'haver cercat informació, d'haver consultat llibres, d'haver parlat amb persones... Puc dir que la banca ètica no és només una 'cara bonica', sinó que té una utilitat real i contribueix positivament en la societat, a diferents nivells (tant socialment com culturalment, etc.)

Ara bé, és una alternativa factible a la banca tradicional?

La banca ètica pot ser perfectament una alternativa sòlida respecte l'altra banca, això sí, hem de saber que possiblement rebrem un menor rendiment econòmic al, per exemple, dipositar els nostres estalvis en un d'aquests bancs. Això és degut al fet de no ser unes institucions tan i tan grans i poderoses econòmicament com Banc Santander, La Caixa, Deutsche Bank o el BBVA (per citar alguns) o a l'estar orientats a obtenir un benefici sense recórrer a l'especulació o al mercat secundari, els seus productes són menys competitius i això és un desavantatge pel client que busca un cert benefici.

Això sí, també cal dir que hi ha un avantatge significatiu: si es supera aquesta barrera de buscar el màxim benefici econòmic possible dipositant els nostres diners en alguna entitat, i ens decidim per la banca ètica, s'estarà ajudant a invertir en activitats amb un impacte social positiu, pel que s'estarà aportant alguna cosa a la societat. En canvi, en el cas de la banca tradicional (en la majoria de casos) tan sols surten verdaderament beneficiats aquells qui dirigeixen el banc perquè el que aporten a la societat, en cas que ho facin, és molt mínim i més en comparació al que realment podrien fer aquests grans bancs.

Posem un exemple: si disposem de 5.000€ i els dipositem durant un any en un compte bancari de La Caixa a termini fix, l'interès és de l'1% i per tant, obtindrem un benefici net (un cop descomptats els impostos i la retenció d'hisenda) de 50€. D'altra banda, si aquests mateixos 5.000€ els dipositem en un banc ètic com ara Triodos, l'interès és del 0.40%, pel que aquest cop el benefici serà de 16,14€.

A Triodos però, podem decidir donar una part d'aquest benefici (per petit que sigui) a una organització com Greenpeace, Acción contra el hambre, Cáritas, Médicos sin fronteras, WWF...

En resum: si s'està un disposat a renunciar a aquesta petita diferència de benefici (en el cas de l'exemple aquesta diferència és de 33,86€) a canvi d'una aportació a la societat, la banca ètica és un tipus de banc molt recomanable. Si en canvi el que es vol únicament és l'obtenció d'un rendiment econòmic, millor quedar-se en els bancs 'de sempre'.

També he vist com la banca ètica, tot i no disposar encara d'una enorme popularitat entre la població ni haver-hi gaire coneixement sobre que és exactament aquesta

banca, sí que ha provocat en els altres bancs un cert temor que en un futur pugui suposar una dura competència i per aquest motiu, en els últims anys han modificat algunes actituds per aproximar-se (mínimament) al caràcter ètic de les activitats financeres amb l'objectiu de no veure perjudicada greument la seva imatge i seguir venent i guanyant una quantitat inimaginable de diners, en alguns casos.

Un altre dels meus objectius era el d'esbrinar si un comportament ètic de l'economia tenia cabuda en el nostre sistema capitalista, i la conclusió extreta és que sí, són compatibles. La prova d'això és que avui dia ja trobem molt comerços sostenibles i que aporten alguna cosa a la societat (la banca ètica està inclosa dins d'aquest grup). Per tant, només s'haurien de canviar alguns aspectes, com ara la mentalitat d'una gran part de la població. S'hauria de produir també una presa de consciència de la dinàmica ofegadora del capitalisme d'avui dia i de la l'esgotament de les primeres matèries.

Crec que aquest canvi de mentalitat s'hauria de propiciar des del sector de l'educació (encara que està clar que perquè això succeís haurien de canviar moltes coses), pel fet que és un pilar principal de la societat i el que determina de forma significant com seran les persones del demà i a la vegada, com serà el món en un futur no molt llunyà.

L'últim dels meus objectius era el de crear una reflexió interior de perquè es tria una entitat financera o una altra, sigui de caràcter tradicional o sigui ètica perquè com va dir algú, cal fomentar la reflexió, la consciència social.

AGRAÏMENTS

Aquest treball no s'hauria pogut dur a terme sense la col·laboració d'algunes persones que m'han brindat la seva ajuda, coneixements i suport, i que han permès també que el treball hagi tirat endavant de la millor manera possible.

En primer lloc m'agradaria agrair la constant ajuda del meu tutor, Vicenç del Hoyo, que durant tot el procés d'elaboració del treball de recerca ha corregit detalladament aquest treball i m'ha donat la possibilitat de millorar-lo. Li agraeixo els seus comentaris, suggeriments i les seves correccions així com el temps invertit.

Per últim, també m'agradaria donar les gràcies a Nina de FETS, a Ana de Deutsche Bank i a Sara de Triodos Bank per oferir-me el seu temps i coneixements, i amb les quals he après moltes coses noves i molt profitoses, tant a escala personal com acadèmica.

ANNEX: ENTREVISTES

Entrevista a Nina González, de FETS

Què és FETS i perquè aquest nom?

Fets és una associació de segon nivell, que ve a ser una associació d'entitats (els socis de FETS són entitats, no persones físiques), en la que representem a més de 45 entitats catalanes del 3r sector, entre les qual s'inclouen de finances ètiques, de solidaritat, però també sindicats, fundacions d'universitats, etc.

Aleshores, l'any 99 es van reunir totes aquestes entitats perquè a Catalunya no existia cap entitat de finances ètiques, i ho van fer amb l'objectiu d'impulsar i difondre una banca ètica al nostre país, i amb el de sensibilitzar el que són les finances ètiques i solidàries.

I el nom de FETS, ve de Finançament Ètic i Solidari.

Des de quin any pertanys a FETS i perquè t'hi vas incorporar?

El fet és que jo treballo a FETS des de fa 2 anys, però abans ja vaig estar durant molts anys, gairebé 13 a SETEM, una altra entitat de sensibilització de comerç just, consum responsable, etc.

Quin lloc ocupes dins de FETS?

Actualment sóc la coordinadora de projectes, encara que cal dir que som una estructura molt petita, de dues persones a mitja jornada.

Una de les raons de ser tan poques persones és la causa de l'efecte que ha tingut la crisi, ja que nosaltres vivim majoritàriament de subvencions i ajudes, i en aquests últims anys hi ha hagut moltes retallades.

Com definiries tu la banca ètica?

Nosaltres sempre parlem del doble objectiu: per un costat és un banc i per tant ha de ser rendible econòmicament, però per l'altre, també ha de tenir un objectiu de tenir un impacte positiu a nivell social, cultural, mediambiental... I aquest doble objectiu sempre ha d'estar present perquè si deixés de ser rendible, ja no seria un banc, i si no tingués aquest vessant ètic, no seria un banc ètic.

En què es diferencia la banca ètica de la tradicional?

En els principis que trobem en la banca ètica: el de transparència, ja que s'informa i és transparent en quant el destí de tots els recursos i per tant, tots els clients d'aquests bancs ètics saben en tot moment on van a parar els seus diners; el de democràcia, amb el que alguns bancs ètics s'estructuren en forma de cooperativa i permeten als seus socis (clients) participar en la presa de decisions mitjançant el vot per persona; el de la coherència, pel que el destí dels diners d'algú en un banc vagin d'acord amb els seus valors i no que siguin invertits en armament, tabac...

Una altra diferència la trobem en els préstecs: per accedir a un en la banca ètica s'han de complir molts criteris i passar un comitè ètic d'avaluació. A més a més, es fa un assessorament, es coneix al client i se l'acompanya si hi ha algun problema. Això garanteix, sobretot, que el nivell de morositat sigui bastant més baix que en la banca de sempre.

En el cas que algú no pugui tornar un préstec concedit per un banc ètic, quines conseqüències té?

L'última mesura seria una mesura legal, com en la resta de bancs, però sempre s'intenta no arribar a aquest punt.

Quin és el nivell de coneixement de la banca ètica entre la població?

Avui dia, la banca ètica està creixent de manera espectacular, tant en l'àmbit de clients com en el de l'estalvi recollit en aquests darrers anys, i una de les raons és la pèrdua de confiança de la ciutadania respecte els bancs a causa d'estafes com la de les preferents, o la consciència que existeix una alternativa a aquesta banca tradicional.

Perquè et facis una idea més exacta, a la nostra pàgina web pots trobar El Baròmetre, on pots veure que s'ha produït un creixement del 60% entre l'any 2013 i el 2014. Ara però, aquest creixement tan important s'anirà calmant progressivament, tot i que sense desaparèixer aquest creixement.

L'aparició de la banca ètica ha tingut algun 'efecte rebot' en la resta de bancs?

Sí, i tant, ja que hi ha un gran interès a fer creure al client que està ajudant a alguna bona causa. De manera que ara els bancs volen semblar 'més bons', mitjançant productes, com targetes de crèdit, en les quals un percentatge del que gasta el consumidor va a parar a alguna ONG. Però el dilema està situat en el fet que aquest percentatge és minúscul comparat amb la immensitat que tenen alguns d'aquests bancs, i també en que no presentin cap tret ètic més enllà d'aquest mateix.

Creus que els 'productes ètics' que últimament ha incorporat la banca tradicional, ho ha fet per imatge?

Segurament hi ha una voluntat de millora, però sí que és veritat que és desproporcionada la comunicació, la publicitat que es fa d'aquest producte amb la

globalitat de la seva activitat, ja que en canvi, quan parlem de banca ètica estem parlant del 100% de l'activitat i de diferents condicions.

Quina opinió creus que tenen els bancs tradicionals respecte els bancs ètics?

Doncs exactament no ho se, però segurament estiguin sorpresos amb el creixement de la banca ètica, i més comparant-ho amb el seu estancament, pel que crec que han vist que alguna cosa passa i que cal incorporar algunes reformes.

Com creus que serà l'evolució de la banca ètica en el futur?

No et sabria ben bé que dir, pro crec que encara hi ha molt camí per recórrer, ja que portem un retràs considerable respecte a altres països d'Europa com Noruega, per exemple. Crec que encara fa falta bastanta difusió, pel que malauradament fan falten recursos.

S'ha notat la crisi en aquesta 'nova' banca?

No, al contrari, tots els escàndols que han afectat la banca ha provocat desconfiança i això alhora ha propiciat que molta gent s'acosti a la banca ètica.

Com una persona, normal i corrent, en alguna organització com FETS?

Com a client, pots participar en el moment que tinguis un estalvi depositant aquest mateix estalvi i en les assemblees de les cooperatives, i com a voluntari, també pots participar en moltes organitzacions, per exemple, de comerç just.

Perquè és necessària la banca ètica?

Perquè totes les banques haurien de ser un instrument de desenvolupament de les persones, del planeta... i tenir un impacte positiu a la societat, i recuperar també la idea original (banc recull estalvis per prestar-los a algú altres) i no que el 90% dels diners del món siguin especulació.

Per això és necessària la banca ètica, perquè inverteix en economia real i no especula.

La banca ètica és perfecta, o té algun punt negatiu?

Sí, i tant: les que són cooperatives, a vegades el problema és que la presa de decisions és més lenta, pel que no és gaire àgil (encara que igualment val la pena, perquè les decisions participades comporten menys riscos).

A més a més, els projectes, a l'haver de passar més filtres, hi han més diners recollits que projectes en els que invertir.

Entrevista a Ana de Deutsche Bank

Quin lloc ocupes dins del banc? Perquè et vas decidir pel món financer?

Sóc directora comercial, i no penso que és una cosa de decidir si vas cap al món financer o no, sinó que escullis una carrera que té unes sortides, i quan trobes una feina que s'ajusta als teus estudis i que et dóna unes opcions de futur, l'agafes. Jo vaig fer gestió i administració pública, perquè vegis que a vegades és la feina qui t'escull a tu.

Quins trets positius i negatius té el teu treball?

De positius en destacaria l'estar en contacte amb la gent, que per mi és molt important i amb el que gaudeixo; que tens una formació continuada (si tu vols, clar) i sempre estàs adquirint coneixements, gràcies també a que nosaltres anem rotant per les oficines, pel que aprens a treballar amb diferents tipologies de client.

De negatius: l'exigència, per arribar a uns objectius, per fer el que els teus caps volen que facis. I en els últims anys això s'ha incrementat, ja que prima el rendiment i fer les coses d'una manera determinada.

Què és la banca ètica?

Aquella banca en la què els beneficis obtinguts van a parar, una part, a un àmbit social, si no m'equivoco.

En què creus que destaca la banca tradicional, com Deutsche Bank, respecte a la banca ètica?

Jo crec que no és una qüestió de destacar, i potser Deutsche Bank no és un banc tradicional com tots els altres, perquè nosaltres ens centrem en una tipologia de client diferent. Però si he de dir alguna cosa en la que destaquí, dir que tenim més mitjans (inversions en publicitat o en productes) amb els que pots arribar més gent i ser competitiu.

Crec que el problema està en que el client de la banca ètica obtindrà menys beneficis, ja que els diners que no rep el client van a parar cap a altres llocs (causes socials). I clar, la gent avui en dia, som egoistes tots i volem obtenir el màxim benefici i no el bé comú. També potser per això nosaltres tenim més clients.

Coneixes l'opinió dels grans bancs sobre l'aparició d'aquesta banca ètica?

Realment no ha tingut gaire rebombori, o com a mínim jo no l'he notat. Se que és una alternativa, però és el que t'he explicat abans, la gent és egoista per naturalesa.

Què ha portat aquests últims anys a la desaparició pràcticament total de les caixes d'estalvi?

Clarament, la politització.

Han sigut entitats que han funcionat durant centenars d'anys però que en només cinc se les han carregat, a causa de l'entrada de polítics en els consells d'administració: va haver-hi gent que no va saber canalitzar tots els béns correctament i van intentar fer una gran expansió obrint moltes oficines, però això en el moment del *boom* immobiliari no es va poder aguantar i va caure, perquè no era sostenible. A més a més, als bancs no els interessava aquesta competència i en el moment que van veure que aquestes caixes estaven dèbils i en crisi, van aprofitar per comprar-les.

És una llàstima aquesta desaparició, perquè al final les caixes eren els bancs ètics d'avui en dia, perquè no tenia accionariat, s'invertia en cultura, etc.

Quina opinió tens de la banca armada?

Crec que si tens uns diners dipositats en el teu banc, no mires cap a on estan anant els diners, sinó que només et fixes si els teus clients rebran un benefici o no, i quin serà aquest benefici. I el client tampoc mira cap a on van els seus diners, mira si té una rendibilitat o no. És una llàstima però això és així, perquè en aquest món és molt difícil ser ètic.

Encara que si et dic que hi ha una normativa molt estricta respecte l'invertir en negocis com a casinos, càrrecs públics...

Qui decideix en quines empreses invertir?

El consell d'administració ho decideix, i en la banca ètica suposo que es dóna més veu als empleats 'normals i corrents'.

Creus que els clients d'un banc haurien de saber on s'inverteixen els seus diners?

Al final tu no tens accions en aquella entitat, i una cosa és que a nivell particular ho vulguis saber, però no tenim cap obligació de facilitar aquesta informació.

Què són els departaments de responsabilitat social corporativa?

Són els departaments que decideixen a on donar beques, donacions, en quines obres socials s'inverteixen, etc.

De què diries que és fruit tot el descontrol bancari que hem viscut (i que seguim vivint)?

Que seguim vivint i que seguirem vivint perquè no hi ha normes de control per evitar, per exemple, el trànsit d'influències o tot l'oligopoli que està present.

Entrevista a Sandra, de Triodos Bank

Des de quin any es troba Triodos a Espanya?

Triodos va obrir la seva primera sucursal a Espanya l'any 2004, i des de llavors s'han anat incrementant el nombre d'oficines, tot i que l'operativa bancària es fa bàsicament a distància. De fet, Espanya és l'únic país on hi ha oficines comercials perquè en els altres (Països Baixos, Bèlgica, Regne Unit i Alemanya), només hi ha l'oficina central. El fet que a Espanya sí que existeixen una sèrie d'oficines és degut al fet que per les característiques del país, s'ha cregut més adequat oferir un servei més pròxim al client.

Quins projectes finança Triodos amb els diners dels clients?

L'ecologia i el medi ambient, juntament amb els sectors social i cultural, són el pilar central. Financem organitzacions de tot tipus, siguin grans empreses o siguin pimes, fundacions cooperatives, institucions públiques o privades... sempre que estiguin dins la nostra política de finançament i que la seva activitat es desenvolupi en els àmbits social, cultural o medi ambiental. Per exemple, en el social, trobem projectes de suport a grups de persones en risc d'exclusió, persones amb discapacitat o comerç just. En el cultural, projectes d'educació, d'art, d'indústries culturals o turisme sostenible. I en l'àmbit medi ambiental financem l'agricultura ecològica, l'eficiència energètica, l'edificació sostenible o la conservació de la natura.

És compatible el sistema actual amb un sistema financer basat en l'ètica?

Sí, i la prova és la incorporació de l'ètica en la banca o en els negocis sostenibles, pel que sí que és possible incorporar els nostres ideals i valors en les decisions econòmiques de compra, estalvi o inversió.

Actualment també s'estan desenvolupant maneres d'enfocar el capitalisme a llarg termini i tenint en compte els recursos disponibles i el benestar de les persones.

Ha afectat la crisi a Triodos?

L'ha afectat però positivament, ja que s'ha despertat una consciència sobre l'ús que fem dels nostres diners. Ara, cada cop més la població vol saber on van a parar els diners que dipositen en un banc, quin ús se'ls hi dona, i aquí els bancs ètics es veuen molt afavorits per les seves polítiques de transparència.

Com poden els clients estar segurs que els seus diners són fets servir de manera ètica?

Mitjançant aquesta mateixa transparència. Informem de manera clara i transparent als nostres clients de la manera en la què fem servir els seus estalvis i la pàgina web qualsevol persona pot veure la distribució geogràfica de tots els nostres projectes, així com els criteris de finançament. A més a més, dels projectes

finançats i del nostre model de banca ètica es parla a la nostra revista corporativa, que es diu El color del Dinero.

Què els hi diries a aquells que es resisteixen a, com a mínim provar, la banca ètica?

Els hi diria que és necessari saber que els estalvis de tothom no són estàtics, sinó que són utilitzats per finançar empreses i organitzacions i obtenir una rendibilitat. Per això, pot passar que indirectament estiguem finançant sectors i activitats que no ens agradaria gens. Per tant, segons a quin sector destini els diners el banc, s'estarà promovent una realitat o una altra i consegüentment, tots som responsables del que es fa en el món amb els nostres diners.

BIBLIOGRAFIA

PÀGINES WEB

https://es.wikipedia.org/wiki/Historia_econ%C3%B3mica
<https://es.wikipedia.org/wiki/Banco>
https://es.wikipedia.org/wiki/Historia_de_la_banca
<http://www.bancafacil.cl/bancafacil/servlet/Contenido?indice=1.2&idPublicacion=150000000000012&idCategoria=2>
<http://www.tipos.co/tipos-de-economia/>
[https://ca.wikipedia.org/wiki/Banc_\(empresa\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Banc_(empresa))
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Neol%C3%ADtic>
<http://cienciassocialesalgodonales.blogspot.com.es/2012/04/el-neolitico-una-economia-productora.html>
<http://www.xtec.cat/~mcodina3/Desigualtats/6sistema.htm>
<http://www.actibva.com/magazine/mercados-financieros/banca-comercial-y-banca-de-inversiones>
<http://definicion.de/banca-de-inversion/>
http://www.invertirenbolsa.info/articulo_banca_comercial_vs_banca_inversion.htm
<https://dineroyconciencia.es/el-origen-de-la-banca-etica/>
<http://amycos.org/admcms/wp-content/uploads/2014/08/Ficha19-BancaEtica.pdf>
<http://www.banksecrets.eu/#/es/Bancos/BBVA>
<http://www.banksecrets.eu/#/es/Saber%20Mas>
<http://www.bancaarmada.org/index.php/es/ranking-de-la-banca-armada-espanola>
http://www.setem.org/setem_ftp/euskadi/890_informe11_banca%20armada_cas.pdf
http://www.centredelas.org/images/stories/informes/informe20_cas.pdf
<https://infobancaetica.wordpress.com/motivacion-razones-para-pasarse-a-banca-etica/la-banca-etica-como-alternativa-real-factible-hoy-sus-caracteristicas-generales/>
<http://www.bankimia.com/banca-etica>
<https://www.helpmycash.com/blog/banca-etica-una-alternativa-sostenible/>
<https://infobancaetica.files.wordpress.com/2012/05/bancaeticamuchomasqueeldinero.pdf>
<http://www.rtve.es/alacarta/videos/documentos-tv/documentos-tv-finanzas-eticas/1629722/>
<http://www.setem.org/site/cat/catalunya/que-fem/>
http://www.social.cat/documents/barometre_ffee_2013.pdf
http://fets.org/wp-content/uploads/2015/06/2014-barometre_DEFINITIU.pdf
<https://camaraalternativa.wordpress.com/2014/04/28/xv-fiesta-del-comercio-justo-y-la-banca-etica/>
<http://www.gerencie.com/economia-real-y-financiera.html>
http://cincodias.com/cincodias/2014/04/07/mercados/1396898366_612110.html
<https://infobancaetica.wordpress.com/coleccion-de-datos-y-noticias-bancos-malos/rescates-a-la-banca-con-dinero-publico-coleccion-de-noticias-y-datos/>
http://ethsi.net/web/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=5&Itemid=28
http://www.economiasolidaria.org/files/la_banca_etica_y_la_banca_tradicional.pdf
<https://www.cashper.es/micro-creditos-espa%C3%B1a>
http://www.laboris.net/static/ca_carrera.aspx
<http://www.expansion.com/diccionario-economico/microcreditos.html>

<https://fiarezonacentro.wordpress.com/preguntas-frecuentes/>
http://www.elconfidencial.com/mercados/finanzas-personales/2014-10-25/microcreditos-dinero-rapido-y-sin-preguntas-pero-con-intereses-superiores-al-1-000_410647/
https://ca.wikipedia.org/wiki/Banca_C%C3%ADvica
<http://foro.univision.com/t5/Cuentos-Historia-y-Fabulas/Historia-y-origen-de-La-etica/td-p/115177304>
<http://www.significados.com/etica/>
<http://www.cardenashistoriamedicina.net/etica/es-Histetica.htm>
https://es.wikipedia.org/wiki/%C3%89tica_aplicada
http://www.etnor.org/mediawiki/index.php?title=%C3%89tica_empresarial
http://www.excelencia-empresarial.com/Cultura_Empresarial.htm
<http://aechile.cl/wp-content/uploads/2013/02/Etica-MH.pdf>
<http://www.gerencie.com/la-etica-empresarial.html>
http://www.ecgi.org/codes/documents/ica_coe_es.pdf
<http://www.coop57.coop/ca/informacion/principis-%C3%A8tics>
<http://www.europapress.es/comunicados/noticia-comunicadoonce-bancos-lideres-banca-etica-sostenible-mundo-lanzan-alianza-global-banca-valores-20090309134616.html>
<http://www.expansion.com/diccionario-economico/caja-de-ahorros.html>
https://buleria.unileon.es/bitstream/handle/10612/4132/71439121V_GADE_Septiembre14.pdf?sequence=1
<https://saberlassermas.com/por-que-es-importante-la-solvencia-economica-para-endeudarse/>
http://www.atsdr.cdc.gov/es/toxfaqs/es_tfacts175.html
https://es.wikipedia.org/wiki/Historia_econ%C3%B3mica#Capitalismo_moderno_y_contempor.C3.A1neo

LLIBRES

- 50 cosas que hay que saber sobre economia** (de Edmund Conway)
- Ètica de los negocios** (de Pedro Francés)
- La sociedad opulenta** (de John Kenneth Galbraith)
- ¡Acabad ya con esta crisis!** (de Paul Krugman)